

1253m_Az_Q2017_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1253m Ekologiyanın tarixi və metodologiyası

1 Ekosistemi əhatə və təşkil edən əsas qrup və yaşayış mühiti hansıdır?

- Sistem və oroqrafiya
- Biosenoz və biotop
- Zoosenoz və edafotop
- Populyasiya və növ
- ekoloji amil və biogeosenoz

2 Populyasiyanın əsas xassələri hansılardır? 1.Öz-özünə istehsal 2.Dəyişkənlik 3.Cinslərin nisbəti 4. Abiotik faktorlar5.İşləmə, fəaliyyət6.Adaptasiya

- 2, 3,4
- 1, 2,5
- 2, 4, 6
- 1, 3, 6
- 3, 5, 6

3 Üzun müddət bir sahədə məskunlaşan, bu sahəyə bənzər sahədən izolə edilmiş formada yerləşən növün bir hissəsi necə adlanır?

- biogeosenoz
- populyasiya
- demutasiya
- zeosenoz
- geomorfologiya

4 1915-ci ildə A.Tensli tərəfindən ekologiya elminə daxil edilən termin hansıdır?

- Biogeosenoz
- Ekosistem
- Biosenoz
- Populyasiya
- Edafotop

5 İnsan populyasiyasına qrupların böyüklüyünü hansı struktur müəyyən edir?

- Uşaqların strukturu
- evlənənlərin strukturu
- Yeni yetməllərin strukturu
- subayların strukturu
- Yaşlıların strukturu

6 Müasir bitki növlərinin əksəriyyət qidalanma üsuluna görə hansı qrup canlılara aid edilir?

- bakteriyalara
- avtotroflara
- miksotroflara
- heterotroflara
- prokariotlara

7 Ekologiya elmi hansı fəaliyyət sahələrinə təsir göstərir?

- mədəniyyətə, musiqiyə, siyasətə, sosial vəziyyətə
- iqtisadiyyata, mədəniyyətə, əxlaqa, siyasətə

- əmək fəaliyyətinə, tərbiyəyə, dinə, əxlaqa
- iqtisadiyyata, dinə, əxlaqa, tərbiyəyə, əmək fəaliyyətinə
- əxlaqa, davranışa, biliyə, əmək fəaliyyətinə

8 Ekologiya elminin inkişaf tarixini neçə mərhələyə ayırırlar?

- 4 mərhələyə
- 3 mərhələyə
- 2 mərhələyə
- 5 mərhələyə
- 7 mərhələyə

9 İnsanın qarşılıqlı təsirdə olduğu təbiəti əks etdirən hansı problem yaranmışdır?

- qida problemi
- "ətraf mühit" problemi
- ozon qatı problemi
- kosmik fəza problemi
- su problemi

10 İnsanın təbiətə olan mənfi təsirləri təbiətin bütün komponentlərində aşkar biruzə verilmişdir. Hansı cavab düzgün deyil?

- ekosistemlərdə
- yerin daş örtüyündə
- atmosferdə
- biosferdə
- hidrosferdə

11 İnsanların istehlak mallarına olan tələbatı yem materialların istehsalına və bunun nəticəsi olaraq bütün canlı aləmə yad olan hansı tullantıların meydana gəlməsində səbəb olmuşdur?

- yeni növ biosferin
- yeni növ tullantıların
- yeni növ parazitlərin
- yeni növ canlıların
- yeni növ həşəratların

12 İnsan təfəkkürü və ağılı yerin biosferini aşaraq haralara qədər genişlənmişdir?

- mezosfer və geniş kosmik fəzanın dərinliklərinə
- kosmosa və hidrosferin dərinliklərinə
- hidrosfer və atmosferin dərinliklərinə
- kosmosa və litosferin dərinliklərinə
- stratosferə və hidrosferin dərinliklərinə

13 Bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişaf təbiətin təkamül sürətinə nəzərən necə gedir?

- əks sürətlə gedir
- sürətlə gedir
- bərabər gedir
- yavaş gedir
- paralel gedir

14 Təbiətlə inkişaf etməkdə olan insan cəmiyyətinin tələblərinə uyğun gələn qarşılıqlı, onların əlaqəsinin təşkilini və təmin edilməsini hansı anlayış müəyyən edir?

- litosfer anlayışıdır
- noosfera anlayışıdır

- biosfer anlayışıdır
- atmosfer anlayışıdır
- ekologiya anlayışıdır

15 Müasir dövrdə hansı konsepsiyaya əsaslanan anlayış perspektivli sayılır?

- təkamül konsepsiyası
- “noosfera” konsepsiyası
- ekosistem konsepsiyası
- biosfer konsepsiyası
- bioloji konsepsiyası

16 Bəzi alimlərin fikrində cəmiyyət artıq hansı dövrə keçmişdir?

- daş dövrünə
- noosfer dövrünə
- hidrosfer dövrünə
- biosfer dövrünə
- litosfer dövrünə

17 “Noosfera” anlayışının hansı alimlər elmə gətirmişlər?

- Hekkel və Zyuss
- P.Teyer de Şarden və E.Lerua
- N.Dokuçayev və V.Vernadski
- L.Landon və Ç.Darvin
- M.Lomonosov və A.Miçurin

18 Müasir dövrdə kainatın, yer kürəsinin və cəmiyyətin inkişafı üzrə konsepsiyaları neçə qrupa ayrılır?

- 4 qrupa ayrılır
- 3 qrupa ayrılır
- 7 qrupa ayrılır
- 5 qrupa ayrılır
- 2 qrupa ayrılır

19 İnsan havasız neçə dəqiqə yaşaya bilər ?

- 0-3 dəqiqə
- 4-5 dəqiqə
- 3-7 dəqiqə
- 2-5 dəqiqə
- 5-8 dəqiqə

20 Biosferin yuxarı sərhəddi hansı təbəqəyə görə müəyyən edilir ?

- stratosferə görə
- ozon qatına görə
- termosferə görə
- ionosferə görə
- mezosferə görə

21 Canlı maddələrin həyat fəaliyyəti nəticəsində əmələ gəlmiş suxurlar necə adlanır?

- “cən maddə” adlanır
- “biogen maddə” adlanır
- “cansız maddə” adlanır
- “canlı maddə” adlanır
- “ölü maddə” adlanır

22 Canlı orqanizmlərin daxil olmadığı və onlar tərəfindən yaradılmadığı geoloji törəməni V.İ.Vernadski hansı termin ilə əvəz etmişdir?

- “lal maddə”
- “cansız maddə”
- “son maddə”
- “ölü maddə”
- “münaqişəli maddə”

23 V.Vernadskineçənciildə yazdığı hansı əsərində biosferə Yerkürəsininhəyatmövcudolan örtüyü kimibaxmışdır?

- 1940-cı ildə, “Ümumi ekologiya” əsərində
- 1935-ci ildə, “Biosfer haqqında” əsərində
- 1930-cu ildə, “Təbiət hadisələri” əsərində
- 1916-cı ildə “Biosfer” əsərində
- 1926-cı ildə, “Biosfer” əsərində

24 V.İ.Vernadskinin təliminə əsasən canlı maddələrin biosferdə neçə əsas funksiyaları vardır. Hansı cavab düzgün deyil ?

- nəqletmə
- texnoloji
- konsentrasiya, destruktiv
- energetik
- mühitaryatma

25 Biosferdə bioloji dövrandə hansı elementlər iştirak edir ?

- C,Pb,Cl,Fe,Zn,Cu
- O₂,N₂,C,P,S,H₂
- Pb,Fe,Cu,O₂, F,Cl
- Fe,Mu,C₂, O₂,F,He
- Cu,Fe,C,H₂,Cl

26 Günəş şüaları Yer kürəsində neçə cür maddələr mübadiləsi yaradır?

- kicik dövrən və bioloji dövrən
- böyük dövrən və bioloji dövrən
- kicik dövrən və abiotik dövrən
- biotik dövrən və abiotik dövrən
- biotik dövrən və qoşa biotik dövrən

27 Biosferin maddi əsasını aşağıdakı maddələr təşkil edir. Hansı cavab düzgün deyil?

- insanın fəaliyyətinin məhsulu olan üzvi və qeyri-üzvi maddələr
- cansızların iştirakı ilə gedən proseslər
- cansız orqanizmlərdə toplanmış biokütlə
- canlı orqanizmlərdə toplanmış biokütlə
- canlıların iştirakı olmadan əmələ gəlmiş abiogen maddələr

28 V.Vernadski biosferi neçə hissəyə ayırmışdır?

- atmosfer, hidrosfer, litosfer
- atmosfer, noosfer, kosmik
- tundra, hidrosfer, dağlar
- kosmik, hidrosfer, tundra
- litosfer, su örtüyü, kosmik

29 Biosferin aşağı sərhəddi litosferdə hansı dərinlikdədir ?

- 7-9 km
- 2-9 km
- 4-7 km
- 3-5 km
- 5-9 km

30 Biosferin aşağı sərhəddi hidrosferdə hansı dərinlikdədir?

- 4-7 km
- 2-11 km
- 7-11 km
- 5-10 km
- 3-9 km

31 V.İ.Vernadski canlı orqanizmlərin məcmuyunu hansı termin ilə əvəz etmişdir?

- “canlı gül” ilə əvəz etmişdir
- “canlı maddə” ilə əvəz etmişdir
- “canlı bitki” ilə əvəz etmişdir
- “canlı orqanizm” ilə əvəz etmişdir
- “canlı heyvan” ilə əvəz etmişdir

32 Uzun illər davam edən təkamül prosesinəticəsində biosferdə nə qədər bitki, heyvan və mikroorqanizmlər yaranmışdır?

- 10 milyon
- 3 milyon
- 7 milyon
- 5 milyon
- 4 milyon

33 Biosferin elmi təliminin yaradıcısı kim sayılır?

- L.Landay
- akademik V.İ.Vernadski
- E.Zyuss
- Ç.Darvin
- M.Lomonosov

34 Yer kürəsinin həyat prosesləri gedən sahəsinə nə deyilir?

- biogeosenoz deyilir
- biosfer deyilir
- biosenoz deyilir
- ekosistem deyilir
- biotop deyilir

35 Biosfer termini elmi ilk dəfə kim tərəfindən və necə ilde daxil edilmişdir?

- Hekkel tərəfindən 1850-ci ildə
- E.Zyuss tərəfindən 1875-ci ildə
- M.Lomonosov tərəfindən 1860-cı ildə
- V.Vernadski tərəfindən 1870-ci ildə
- Ç.Darvin tərəfindən 1855-ci ildə

36 Genetik nöqtəyi-nəzərdən nə açıq sistemdir?

- populyasiya
- Biogeosenoz
- Biosenoz
- Biotop
- Ekosistem

37 Ümumilikdə populyasiya necə genetik sistemdir?

- açıq sistemdir
- yarım qapalı sistemdir
- qapalı sistemdir

38 Canlı təbiətin təşkil olunma səviyyəsinə aid olan populyasiya-növ səviyyəsində təşkil olunmada əsas element necə adlanır

- biogen adlanır
- populyasiya adlanır
- hüceyrə adlanır
- gen adlanır
- fərd adlanır

39 Canlı təbiətin təşkil olunma səviyyəsinə aid olan orqanizm səviyyəsində təşkil olunmada əsas element necə adlanır?

- gen adlanır
- orqanizm adlanır
- mikroorqanizm adlanır
- bakteriya adlanır
- ekosistem adlanır

40 Hansı alim dünyada ilk dəfə molekulyar əsasda təkamül prosesinin fiziki-kimyəvi modelini qurmuşdur?

- V.Dokuçayev
- M.Eygel
- Zyuss
- M.Lomonosov
- Ç.Darvin

41 Hansı canlılar qidalanma üsuluna görə prodüsent, konsument, redüsent kateqoriyalarına ayrılır?

- göbələklər
- heyvanlar
- həşəratlar
- bitkilər
- viruslar

42 Hansı orqanizmlərin biosferdə əsas funksiyası ölmüş maddələri çürüdüüb bioloji dövrəyə qaytarmaqdır?

- yosunlar
- göbələklərin
- bakteriyaların
- virusların
- mikrobların

43 Avtotrof xassələrini saxlamaqla hazır üzvi maddələrlə qidalanan orqanizmlər necə adlanır?

- virus adlanır
- mikrotroflar adlanır
- avtotrof adlanır

- heterotrof adlanır
- göbələk adlanır

44 Avtotraf orqanizmlər tərəfindən sintez edilmiş məhsullar hesabına yaşayan canlılar necə adlanır?

- göbələklər adlanır
- heterotroflar adlanır
- birhüceyrəlilər adlanır
- avtotroflar adlanır
- bakteriyalar adlanır

45 Günəş şüalarının enerjisini və yaxud kimyəvi enerjini istifadə edərək özlərinə lazım olan üzvi maddələri sintez edən canlılara nə deyilir?

- prokariotlar deyilir
- avtotroflar deyilir
- bakteriyalar deyilir
- heterotroflar deyilir
- bir hüceyrəlilər deyilir

46 Bütün canlılar qidalanma üsuluna görə necə qrupa bölünür?

- avtotroflar və bakteriyalar.
- avtotroflar və heterotroflar
- prokariotlar və gölələklər
- bakteriyalar və göbələklər
- birhüceyrəlilər və çox hüceyrəlilər

47 Təkamül prosesinin mexanizmləri canlı hissəciklərdən tutmuş biosferə qədər olan bütün diapazonu əhatə edir. Əsas hadisələr canlı təbiətin aşağıdakı təşkil olunma səviyyələrində baş verir. Hansı cavab düzgün deyil?

- biogeosenoz; biosfer səviyyəsində
- insan səviyyəsində
- hüceyrə; orqanizm səviyyələrində
- molekulyar genetik səviyyədə
- populyasiya-növ səviyyəsində

48 Müasir təsəvvürlərə görə həyatın əmələ gəlməsi aşağıdakı mərhələlərdən keçmişdir. Hansı cavab düzgün deyil?

- protobionlar, hüceyrə yaranmışlar
- qeyri-üzvi maddələr üzvi maddələrə çevrilmişlər
- biokimyəvi monomerlərin abiogen sintezi baş vermişdir
- qazlardan və su buxarlarından ibarət atmosfer yaranmışdır
- monomerlərin polimerləşməsindən bioloji polimerlər yaranmışdır

49 Heterotroflar qidalanma üsuluna görə hansı qruplara aid edirlər?

- göbələklər qrupuna
- həşəratlar qrupuna
- bakteriyalar qrupuna
- avtotroflar qrupuna
- heyvanlar qrupuna

50 Göbələklər qidalanma xarakterinə görə hansı qruplar aid edilir?

- Otyektlərə
- parazitlərə

- heyvanlara
- bitkilərə
- viruslara

51 Hüceyrəli və hüceyrəsiz orqanizmlər hansı varlıqlar dünyasına aiddir?

- Obyektlər dünyasına
- canlı varlıqlar dünyasına
- prokarionlar dünyasına
- cansız varlıqlar dünyasına
- Fiziki aləm dünyasına

52 Orqanizm hansı təbiətin təşkil olunma səviyyəsində hansı səviyyənin əsas elementidir?

- Hüceyrə səviyyəsinin
- orqanizm səviyyəsinin
- Mikroorqaniz səviyyəsinin
- Bakteriya səviyyəsinin
- Populyasiya səviyyəsinin

53 Müasir bitki növlərinin əksəriyyət qidalanma üsuluna görə hansı qrup canlılara aid edilir?

- bakteriyalara
- avtotroflara
- miksotroflara
- heterotroflara
- prokariotlara

54 Heyvanlar qidalanma üsuluna görə hansı qrup canlılara aid edilir?

- bakteriyalara
- avtotroflara
- miksotroflara
- heterotroflara
- prokariotlara

55 Hansı canlılar qidalanmanın xarakterinə görə parozit və ya soprofaqlara aid edilir?

- bitkilər
- göbələklər
- bakteriyalar
- viruslar
- mikroblar

56 Günəş şüalarının enerjisindən istifadə edərək özlərinə lazım olan üzvi maddələri sintez edən orqanizmlərə nə deyilir?

- bakteriyalar deyilir
- fotosintetiklər deyilir
- viruslar deyilir
- göbələklər deyilir
- heterotroflar deyilir

57 Hansı orqanizmlərin xarici mühitdən əldə etdikləri qida onların bədənlərinin qurulmasına və həyata fəaliyyəti üçün enerji mənbəyi kimi istifadə edilir?

- göbələklərin
- heterotrofların
- miksotrofların

- avtotrofların
- miksotrofların

58 Öz bədənlərini qeyri-üzvi maddələrdən qura bilməyənlər və üzvi maddələri qida vasitəsilə xaricdən alan orqanizmlər necə adlanır?

- bakteriya adlanır
- heterotrof adlanır
- hüceyrə adlanır
- avtotraf adlanır
- göbələk adlanır

59 Biosenoqlar maddə, enerji və informasi baxımından necə sistemlərdir.

- yarım açıq sistemdir
- açıq sistemdir
- tək sistemdir
- qapalı sistemlərdir
- yarım qapalı sistemdir

60 Hansı dövrdə Yer atmosferində su buxarı, karbon qazı, metan, ammonyak və başqa qazlar mövcud olmuşdur?

- vulkanlar dövründə
- katarxeymeqa dövründə
- mis dövründə
- daş dövründə
- müasir dövrdə

61 Yer kürəsinə həyatın kosmosdan mikroorqanizmlərin sporları vasitəsilə gəldiyini iddia edən nəzəriyyə necə adlanır?

- idrak nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- kvant nəzəriyyəsi
- Panspermiya nəzəriyyəsi
- fəlsəfi nəzəriyyəsi

62 Atmosferin ozon qatı biosfer hansı sərhədini müəyyən edir?

- Nossfer sərhəddini
- yuxarı sərhəddini
- Aşağı sərhəddini
- termosferi sərhəddini
- Su sərhəddini

63 Ətraf mühitin pisləşməsinə ssəbə olan amillərdən biri də nə hesab olunur?

- sənaye sahələrinin genişlənməsi
- turşulu yağışlar
- elm və texnikanın inkişafı
- təbii fəlakətlər
- Torpaq eroziyaları

64 Sosial ekologiya hansı bölmələrdən ibarətdir

- Məişət, sənaye, mədəniyyət
- təsərrüfat-iqtisadi, sosial, siyasi
- ətraf mühiti, sənaye, litosfer

- sosial məişət sənaye
- Atmosfer, iqtisadi, sənaye

65 Autoekologiya, populyasiyalar ekologiyası, sinekologiya hansı ekologiyasının bölmələridir?

- məişət ekologiyasının
- ümumi ekologiyasının
- mühəndis ekologiyasının
- tətbiqi ekologiyasının
- nəzəri ekologiyasının

66 Təhsilindən, sənətindən, şəxsi maraqlarından asılı olmayaraq müasir insan hansı ekoloji əxlaq prinsiplərinə əməl etməlidir. Hansı cavab düzgün deyil?

- antropogen landşaftda bioloji gözəlliyin qorunması
- təbiətə müdaxilə edilməsi
- bioloji müxtəlifliyin saxlanılması
- ekoloji tələbkarlıq
- istehsalın humanisləşdirilməsi

67 Ekologiyasının təsərrüfat-iqtisadi, sosial, siyasi-tədqiqatlar aparan bölməsi neçə adlanır?

- ümumi ekologiya
- sosial ekologiya
- tətbiqi ekologiya
- mühəndis ekologiyası
- nəzəri ekologiya

68 Müasir biosferin vəziyyətini müəyyən edən ən əhəmiyyətli amillərdən biri nə hesab olunur?

- insanın hərəkəti
- insanın fəaliyyəti
- insanın fəaliyyətsizliyi
- insanın biganəliyi
- insanın müdaxiləsi

69 Ekoloji problemlərin həllində ekoloji üsullardan əlavə hansı tədqiqatlar aparılmalıdır?

- mühasibat, maliyyə, sosial
- təsərrüfat-iqtisadi, sosial və siyasi
- fiziki, bioloji, sosial
- kimyəvi, fiziki, təsərrüfat-iqtisadi
- texniki, iqtisadi, maliyyə

70 Ətraf mühitdə insanı maraqlandıran parametrlərin müşahidə vasitəsilə dinamikada öyrənilməsi hansı ekoloji sistem vasitəsilə həyata keçirilir?

- empirin düsturlar vasitəsilə
- ekoloji monitorinq vasitəsilə
- ekoloji tədqiqat vasitəsilə
- ekoloji müşahidə vasitəsilə
- ekoloji hesablamalar vasitəsilə

71 İnsanların təbiəti mühafizə problemlərinin məntiqi davamı nədən asılıdır?

- ekoloji təhsil və əxlaqdan
- ekoloji təhsil və tərbiyədən
- ekoloji intizam və tərbiyədən
- ekoloji əxlaq və davranışdan

- ekoloji davranış və təhsildən

72 Sənaye sahələrinin və kənd təsərrüfatının tələbləri ilə bağlı olan, o cümlədən ətraf mühitə canlıların və insanın təsirini öyrənmək üçün hansı ekoloji metoddan istifadə edilir?

- ixtiyari metodlardan
 indikasiya metodundan
 monitorinqdən
 adi metodlar
 riyazi modelləşdirmədən

73 Ümumi ekolojiya hansı bölmələrdən ibarətdir?

- biologiya, anatomiya, akustika
 autoekologiya, populyasiya ekologiyası, sinekologiya
 akustika, səs-küy, optika
 tətbiqi, riyazi, informativ
 botanika, kibernetika, biologiya

74 Orqanizm hansı təbiətin təşkil olunma səviyyəsində hansı səviyyənin əsas elementidir?

- Hüceyrə səviyyəsinin
 orqanizm səviyyəsinin
 Mikroorqaniz səviyyəsinin
 Bakteriya səviyyəsinin
 Populyasiya səviyyəsinin

75 Hüceyrə canlı təbiətin təşkil olunma səviyyəsində hansı səviyyənin əsas elementidir?

- populyasiya səviyyəsinin
 orqanizm səviyyəsinin
 biosfer səviyyəsinin
 hüceyrə səviyyəsinin
 biosfer səviyyəsinin

76 Biosferdə biogen maddələr necə yaranır?

- Bitkilərin məhv olmasından
 canlıların həyat fəaliyyəti nəticəsində
 Canlıların çürüməsindən
 Qeyri-üzvi maddələrin təsirindən
 Maddələrin böyük dövrənindən

77 Ekosistem hansı elmin tədqiqat obyektidir?

- İnformatika elminin
 ekolojiya elminin
 Astronomiya elminin
 kimya elminin
 Riyaziyyat elminin

78 Ekolojiya aşağıdakı elm sahələri ilə sıx əlaqədə öyrənilir. Hansı cavab düzgün deyil?

- riyaziyyat
 astronomiya
 fizika
 kimya
 torpaqşünaslıq

79 Elm və texnikanın inkişafı insanın rifahının yaxşılaşmasına səbəb olunmasına baxmayaraq, onun yaşadığı ətraf mühitə neçə təsir göstərir?

- dəyişməsinə səbəb olur
- pisləşməsinə səbəb olur
- təsir göstərmir
- əla təsir göstərir
- yaxşılaşmasına səbəb olur

80 Ekologiyanın inkişafı uzun müddət hansı vəziyyətə davam etmişdir?

- sinekologiya səviyyəsində
- autoekologiya səviyyəsində
- biosenoz səviyyəsində
- populyasiya səviyyəsində
- ekosistem səviyyəsində

81 Ekologiya elmi hansı fəaliyyət sahələrinə təsir göstərir?

- mədəniyyətə, musiqiyə, siyasətə, sosial vəziyyətə
- iqtisadiyyata, mədəniyyətə, əxlaqa, siyasətə
- əmək fəaliyyətinə, tərbiyəyə, dinə, əxlaqa
- iqtisadiyyata, dinə, əxlaqa, tərbiyəyə, əmək fəaliyyətinə
- əxlaqa, davranışa, biliyə, əmək fəaliyyətinə

82 Ekologiyanın sərbəst elm kimi formalaşması onun inkişaf tarixinin hansı mərhələsinə aid edilir?

- I mərhələsinə
- II mərhələsinə
- III mərhələsinə
- V mərhələsinə
- IV mərhələsinə

83 Bir-biri ilə funksional bağlılıqda olan canlı orqanizmlərin çoxnövlu birliyi necə adlanır?

- biokütlə adlanır
- biosenoz adlanır
- biogeosenoz adlanır
- biotop adlanır
- ekosistem adlanır

84 Populyasiyaların strukturunu və dinamikasını hansı ekologiya öyrənir?

- mühəndis ekologiyası öyrənir
- demoekologiya öyrənir
- biologiya öyrənir
- sinekologiya öyrənir
- antoekologiya öyrənir

85 Biosferdə müəyyən məkanda məskunlaşan və biogen maddələr dövrənini dayanıqlı surətdə saxlayan müxtəlif növ canlıların birliyinə nə deyilir?

- biosfer deyilir
- biogeosenoz deyilir
- biosenoz deyilir
- biotop deyilir
- ekosistem deyilir

86 Ümumi ekologiyanın hansı bölməsi bir qrupa mənsub olan müxtəlif növlərin qarşılıqlı münasibətlərini və onların təbii mühitlə əlaqələrini öyrənir?

- ekosistem
- sinekologiya
- autoekologiya
- populyasiyalar ekologiyası
- biologiya

87 Ümumi ekologiyanın hansı bölməsi ayrı-ayrı növlərin mühitlə qarşılıqlı əlaqələrini öyrənir?

- ekosistem
- autoekologiya
- sinekologiya
- populyasiyalar ekologiyası
- biologiya

88 Biologiya elminin bir hissəsi olan ekologiyanın əsas hissəsi necə adlanır?

- sosial ekologiya adlanır
- tətbiqi ekologiya adlanır
- mühəndis ekologiyası adlanır
- ümumi ekologiya adlanır
- kosmik ekologiya adlanır

89 Canlılar və onların mövcud olduqları mühitdən ibarət olan vahid təbii kompleksə nə deyilir?

- biosfer deyilir
- ekosistem deyilir
- biogenoz deyilir
- biotop deyilir
- biogeosenoz deyilir

90 Canlı orqanizmlərin onları əhatə edən mühitlə struktur əlaqələrinin öyrənilməsi hansı elm sahəsinin predmetidir?

- fizikanın
- ekologiyanın
- kimyanın
- riyaziyyatın
- biologiyanın

91 Ekologiya ifadəsi kim tərəfindən neçənci ildə elmə gətirilmişdir?

- Lomonosov tərəfindən 1865-ci ildə
- Hekkel tərəfindən 1866-cı ildə
- Zyuss tərəfindən 1895-ci ildə
- Darvin tərəfindən 1890-cı ildə
- Vernadski tərəfindən 1860-cı ildə

92 Hanı elmin inkişaf tarixini üç mərhələyə ayırırlar?

- Tarix elminin
- ekologiya elminin
- Fəlsəfə elminin
- riyaziyyat elminin
- İnformatika elminin

93 Ekologiyanın kompleks bir elmə çevrilməsi onun inkişaf tarixinin hansı mərhələsi-nə aid edilir?

- IV mərhələsinə
- III mərhələsinə
- II mərhələsinə
- V mərhələsinə
- I mərhələsinə

94 Ekologiyanın bir elm kimi formalaşması və təşəkkül tapması onun inkişaf tarixinin hansı mərhələsinə aid edilir?

- VI mərhələsinə
- I mərhələsinə
- III mərhələsinə
- II mərhələsinə
- V mərhələsinə

95 Ekologiya elminin inkişaf tarixini neçə mərhələyə ayırırlar?

- 2 mərhələyə
- 4 mərhələyə
- 7 mərhələyə
- 3 mərhələyə
- 5 mərhələyə

96 Ekologiyanın inkişafında Ç.Darvinin hansı nəzəriyyəsinin böyük təsiri olmuşdur?

- piramidalar nəzəriyyəsinin
- bərabərsizliklər nəzəriyyəsinin
- ibtidai nəzəriyyənin
- təbiət haqqında nəzəriyyənin
- təkamül nəzəriyyəsinin

97 Canlıların həyat fəaliyyəti nəticəsində əmələ gələn maddələrə nə deyilir?

- polimer maddə deyilir
- üzvi maddə deyilir
- qeyri-üzvi maddə deyilir
- biogen maddə deyilir
- mineral maddə deyilir

98 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektini hansı sistemdir?

- su sistemidir
- fəza sistemidir
- ekosistemdir
- dağlar sistemidir
- bioloji sistemdir

99 Kimya, fizika, geologiya, coğrafiya, torpaqşünaslıq, riyaziyyat ilə sıx əlaqədə hansı elm sahəsi öyrənilir?

- informatika
- tarix
- biologiya
- ekologiya
- botanika

100 Təbiətlə cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqələrini və təsirlərin ümumi qanunauyğunluqlarını hansı elm sahəsi öyrənir?

- tarix

- fizika
- kimya
- ekologiya
- biologiya

101 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvü maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- tənəffüs
- nəfəsalma
- ayrılma
- nəfəsvermə
- birləşmə

102 Ekosistemdə oksigenin dövrünü əlaqədardır?

- doğru cavab yoxdur
- atmosfer və hidrosferlə
- kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
- ozon və hidrogenlə
- fotosintez və tənəffüslə

103 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?

- mexaniki və üzvü dövretmə
- qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
- düğrucavab yoxdur
- geoloji və fiziki dövretmə
- kimyəvi və fiziki dövretmə

104 Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə
- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- düğrucavab yoxdur

105 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- düğrucavab yoxdur
- mikroelementlərin dövr etməsi
- biogen elementlərin dövretməsi
- geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi
- birləşmələrin dövr etməsi

106 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- düğrucavab yoxdur
- kimyəvi və qeokimyəvi
- təbii və antropogen
- biokimyəvi və hidroloji
- qeoloji və bioloji

107 Noosfera termini hansı mənada işlənilir?

- həyat tərzi, əxlaq, mədəniyyət
- yaşayış mühiti, məskun sahəsi

- dövrənış tərzi, mənəviyyat
- dođru savab yoxdur
- ađıl, dūşüncə, idrak

108 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- dođru cavab yoxdur
- Toyer de Şarden və Lerua
- Odum və Rulye
- Vernadski və Naumov
- Nesbit və Eburdin

109 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- dođru cavab yoxdur
- homeostazm
- antrorostazm
- biostazm
- neostazm

110 Paleobiosfer və ya ađ biosfer adlanır?

- dođru cavab yoxdur
- qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadıđı sahə
- fauna və floranın yayıldıđı sahə
- Hal-hazırda canlıların mövcud olduđu sahə
- biosferdə canlıların mövcud olduđu sahə.

111 Neobiosfer adlanır?

- dođru cavab yoxdur
- hazırda canlı orqanizmlərin mövcud oldubu sahə
- bitkilərin mövcud olduđu sahə
- canlıların keçmişində mövcud olduđu sahə
- heyvanların mövcud olduđu sahə

112 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- Dokuçayev
- Vernadski
- Naumov
- İzrael
- Odum

113 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- Lamark, 1870-ci ildə
- Odum, 1860-ci ildə
- Zyuss, 1875-ct ildə
- Vernadski, 1861-ci ildə
- Dokuçayev, 1898-ci ildə

114 Biosfer nədir?

- torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduđu sahədir
- canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduđu sahədir
- bitki örtüyünün mövcud olduđu sahədir
- heyvanat aləminin mövcud olduđu sahədir
- hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadıđı sahədir

115 Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- 1967-ci ildə K.Mrakov
- 1910-cu ildə V.Şelferd
- 1980-cı ildə A.Monçadski
- 1840-cı ildə U.Libex
- 1958-ci ildə V.Pimental

116 Ekoloji minimum ilə ekoloji maksimum arasındakı diapazon dəyanətlik həddi hansı qanuna aiddir?

- bitkilərin varlığı qanunu
- tolerant qanunu
- abiotik və biotik faktorlar
- minimum qanunu
- antropogen təsir qanunu

117 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
- bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
- heyvandarlığın intensiv inkişafı

118 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- proporsionallıq qanunu
- minimum qanunu
- planlı inkişaf qanunu
- maksimum qanunu
- səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu

119 Sənaye, kənd təsərrüfatı, dağ-mədən və s.-də göstərilən fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- insanların yaşma tərzı
- istehsalat fəaliyyəti
- texniki, texnoloji fəaliyyət
- istehlak fəaliyyəti
- ətraf mühitin sənaye tullantıları ilə çirklənməsi

120 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- sənaye və məişət tullantıları
- ətraf mühitin antropogen faktoru
- ətraf mühitin abiotik faktoru
- ətraf mühitin biotik faktoru
- biosferin dəyişilməsi

121 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- faktor deyil
- ətraf mühitin biotik faktoru
- antropogen faktoru
- mühitin abiotik faktoru
- xarici mühitə alışma faktoru

122 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- 50-55%

- 50-80%
- 20-30%
- 10-15%
- 30-40%

123 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- 50-55%
- 50-80%
- 20-30%
- 10-15%
- 30-40%

124 Ekoloji baxımdan ətraf mühitdə mövcud olan su məhdudlaşdırıcı fiziki faktorlardan biridir?

- noosferin strukturu
- atmosfer havasının nəmliyi
- küləyin istiqaməti
- atmosfərin sirkulyasiyası
- atmosferin quruluşu

125 İonlaşdırıcı şüaların mənbəyi nədir?

- mənbəyi məlum deyil
- radioaktiv maddələr və kosmik şüalar
- üzvi maddələrin dövriyyəsi
- günəşdən gələn istilik
- ətraf mühitin temperaturu

126 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- əhəmiyyəti yoxdur
- fotosintez prosesini yaradır
- elmin inkişafını təmin edir
- təbiətin proseslərinə mane olur
- istilik enerjisi mənbəyi deyil

127 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- cansız təbiət faktoru
- temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- çirklənmə əmsalı

128 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- texnogen faktorlar
- yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- atmosferin vəziyyəti
- su hövzələrinin təsiri
- sirkulyasiya prosesi

129 Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- canlı təbiət faktoru
- sistemli əlaqə
- biotik
- abiotik

- antropogen

130 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- dörd
 üç
 beş
 iki
 altı

131 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ətraf mühitin çirklənməsi
 canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
 istehsala təsir göstərən amillər
 canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
 biosferin vəziyyəti

132 Müasir mərhələdə ekologiyanın inkişafı, canlı aləmin hansı qanunlarını öyrənməyi tələb edir?

- bioekoloji müxtəlifliyi
 canlı aləmin sistemli əlaqəsi və fəaliyyətini
 qlobal problemlərin həlli istiqamətlərini
 ETT-nin nəaliyyətlərinin tətbiqini
 tədqiqatların birgə aparılmasını

133 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdür?

- fransız alimləri
 V.İ.Vernadski
 A.P.Vinoqradov
 D.P.Marş
 alman alimləri

134 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XVIII – XIX əsrlər
 XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
 XIX əsrin əvvəlləri
 XX əsrin 50-ci illərinə qədər
 XIX əsrin 2-ci yarısı

135 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- İsveçin
 Almaniyanın
 İngiltərənin
 Rusiyanın
 Fransanın

136 Ekologiyanın inkişafının 2-ci mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XX əsrin 50-ci illərindən XX əsrin sonuna qədər
 XIX əsrin 60-cı, XX əsrin 50-ci illərinə qədər
 XIX əsrin 60-cı illərinə qədər
 XVII əsrin sonu XIX əsrin əvvəlləri
 XX əsrin əvvəlləri

137 1840-cı ildə L.Libix ekologiyanın hansı qanununu yaratmışdır ki, hələ də o, öz əhəmiyyətini itirməmişdir?

- növlərin əmələ gəlməsi qanunu
- Minimum qanunu
- Neytrallaşma qanunu
- Maksimum qanunu
- fiziki təsirlər qanunu

138 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- kartoqrafiya
- geologiya
- geomorfologiya
- zoologiya
- biocoğrafiya

139 Ekoloji təsirlərin təsnifatında hansı qruplar ayrılır?

- sistematik və biotik
- abiotik və biotik
- populyativ və analoji
- fundamental və sadə
- dağıdıcı və toplayıcı

140 İlk dəfə ekologiya elmini biologiyadan müstəqil bir sahə kimi ayıran və ona ekologiya adını verən kim olmuşdur?

- Q.Visotski
- Ernest Hekkel
- K.Rulye
- A.Veketov
- Q.Morozov

141 Tolerantlığın ekologiyasının tədqiqatlarının aparılması neçənci ildən başlanmışdır?

- 2000-ci ildən
- 1910-cu ildən
- 1890-cı ildən
- 1868-ci ildən
- 1925-ci ildən

142 1798-ci ildə T.Maltus hansı konsepsiyanı yaratmışdır?

- populyasiyanın eksponent tənliyini
- ekosistemin quruluşunu
- biocoğrafiyanın meydana gəlməsini
- canlı aləmin təbii qanunlarını
- ətraf mühitə təsir amillərini

143 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- T.Faberin və Q.Qlogerin
- J.Lamark və T.Maltus
- Pallasın və Lipeyxin
- Aleksandr Humbolt
- S.Kraşennikov

144 Ekologiyanın bir elm kimi formalaşması, təşəkkül tapması hansı mərhələyə aid edilir?

- 2 və 3 mərhələyə
- 1-ci mərhələyə
- 3-cü mərhələyə
- 2-ci mərhələyə
- 1 və 2 mərhələyə

145 Ekologiyanın inkişaf tarixi neçə mərhələyə bölünür?

- tarixi birdir
- 3 mərhələyə
- 2 mərhələyə
- 5 mərhələyə
- 6 mərhələyə

146 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- XXI əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- XVI əsrin sonu
- XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- XX əsrin sonu

147 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı nədir?

- tarixi ekologiya
- insan ekologiyası
- texniki ekologiya
- coğrafi ekologiya
- ekologiyanın elmiyi

148 Ekologiya elmi hansı sahələrə bölünür ?

- elmi və təcrübi
- nəzəri və tətbiqi
- informatika, kibernetika
- riyazi - metodoloji
- kimyəvi və fiziki

149 Ekologiyanın əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- nəzarət sisteminin formalaşması
- ekoloji sistemin təbii mühitlə əlaqəsini aşkar etmək
- təbii və antropogen senozların möhkəmliyi
- ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- biosferdə hadisələrə nəzarət

150 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək
- ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsinə işləmək
- ekoloji qanunlara tabeçilik
- ekoloji amillərin tətbiqi
- ekoloji anlamın araşdırılması

151 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq
- enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ərazilərin mənimsənilməsi

- ekosistemlərin quruluşu
- mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq

152 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ətraf mühitin çirklənməsi
- enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- təkamüllün növləri
- materiyanın varlığı
- ekoloji hadisələrin varlığı

153 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ekologiyanın vahidliyini
- ekologiyanın amillərini
- ekologiyanın məqsədini
- ekologiyanın predmetini
- ekologiyanın vəzifəsini

154 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı nədir?

- atmosfer
- ekoloji sistem
- ekoloji marketing
- flora və fauna
- ekoloji lizinq

155 Müasir ekologiyanın quruluşuna daxil deyil:

- tətbiqi ekologiya
- riyazi ekologiya
- insan ekologiyası
- bioekologiya
- sosial ekologiya

156 Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- elmin inkişafından
- ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən
- istehlakın çoxalmasından
- əhalinin artmasından
- ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən

157 Rusiya ekoloqu A.S.Danilevski ekologiyaya hansı anlamı verir?

- ekoloji dəyərlər
- ekoloji sistemdə struktur və funksiya
- ekoloji faktormar
- ekoloji qanunauyğunluğu
- ekoloji tənzimləmə

158 “Ekologiya” elmi nəyi öyrənir?

- canlı aləmin vəziyyətini
- canlı orqanizmlər ilə mühit arasındakı əlaqələri
- mühitin çirklənməsini
- canlı orqanizmlərlə resurslar arasındakı əlaqəni
- təbii resursların yerləşməsini

159 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- fiziki
- antropogen
- təbii
- texnogen
- kimyəvi

160 İnsanlar özləri üçün gərəkli olan məhsulları nəyin hesabına əldə edirlər?

- istehsalın
- təbiətin
- atmosferin
- cəmiyyətin
- istehlakın

161 1869-cu ildə “Ekologiya”nı elmlər sırasına daxil edən kim olmuşdur?

- A.A.Qriqoryev
- Ernest Hekkel
- Ç.Darvin
- A.S.Danilevski
- V.İ.Vernadski

162 “Ekologiya” sözü hansı mənşəlidir?

- rus
- yunan
- alman
- türk
- ingilis

163 “Ekologiya” termini mənşəyinə görə hansı mənəli sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- mənə daşımır
- oykos – ev, loqos - elm
- loqos – elm, oykos – təbiət
- ekol – yaşayış, loqos – təlim
- loqos – təlim, oykos - mühit

164 İlk ekologiya təliminin müəllifi kim olmuşdur?

- Y.Odum
- L.Lamark
- T.Maltus
- A.Humbolt
- V.V.Dokuçayev

165 Ekologiya elminin nəticələri əsasən hansı sahələrdə tətbiq edilir?

- meteorologiya və iqlimşünaslıqda, yeyinti sənayesində
- təbiəti mühafizədə, kə\təsərrüfatında və sənayedə
- aerokosmik tədqiqatlarda, arxeoloji qazıntılarda
- iqtisadiyyatın tənzimlənməsində, tibb sahəsində
- mühəndis işlərində, inşaat layihələrinin hazırlanmasında

166 Ekologiyanın hansı sahəsi onu əhatə edən ətraf mühitin saxlanması, qorunması və keyfiyyətə yaxşılaşdırılması üsullarını öyrənməkdən ibarətdir?

- tətbiqi ekologiya
- insan ekologiyası
- tibbi ekologiya
- orqanizmlərin morfoloqiyası
- analoji ekologiya

167 Biosferin evolyusiyasında atmosferin karbon qazı ilə zənginləşməsinə səbəb nə olmuşdur?

- hələ ozon qatının formalaşmaması
- dağəmələgəlmə dövründə vulkan fəaliyyəti
- mikroorqanizmlərin məhv olaraq toplanması
- canlı orqanizmlərin sürətlə artması
- ultrabənövşəyi şüaların yerə təsiri

168 Avtotrof orqanizmlərdən sonra atmosferdə oksigenin əmələ gəlməsinə səbəb olan element hansıdır?

- maqmanın səthə çıxması
- su buxarının parçalanması
- kömürün oksidləşməsi
- karbonlu birləşmələr
- ammoniyakdan oksigenin ayrılması

169 Avtotrof orqanizmlərin həyat fəaliyyəti nəticəsində hansı qaz əmələ gəlmişdir?

- oksigen
- karbon
- metan
- azot
- hidrogen

170 Yaşı 3,5 milyard il olan süxurlarda tapılmış canlılar hansılardır?

- biotoplar
- avtotroflar
- aerobiylər
- eobiontlar
- heterotroflar

171 Biosferdə ilk canlılar təxminən nə vaxt əmələ gəlmişdir?

- 5 milyard il əvvəl
- 4 milyard il əvvəl
- 2,8 milyard il əvvəl
- 3 milyard il əvvəl
- 4,7 milyard il əvvəl

172 Quruda olan avtotrof bitkilərdə ilkin proseslər hansı qazın sayəsində baş verir ?

- helium
- karbon
- azot
- oksigen
- hidrogen

173 Biosferin evolyusiyasına təsir göstərən əsas amillər hansılardır ? 1. vulkan püskürmələri 2. geoloji dəyişikliklər 3. iqlim dəyişmələri 4. materiklərin parçalanması 5. nəhəng orqanizmlərin məhvi 6. canlıların növ tərkibi

- 1, 2, 4

- 2,3, 6
- 2, 4, 5
- 1, 3,5
- 3,4,6

174 Oksigensiz atmosferdə yaşayaraq üzvi maddələrlə qidalanmış ilk canlılar hansılardır?

- edifikatlar
- eobiontlar
- saprofitlər
- redusentlər
- avtotroflar

175 Atmosferdə Mobil xüsusiyyətə malik olan karbon qazının miqdarını tənzimləyən mənbə hansıdır?

- bataqlıqlar
- dünya okeanı
- tropik meşələr
- qurudakı vulkanlar
- arktik buzlaqlar

176 Antropogen parnik effektində müəyyən rol oynayan karbon birləşməsi hansıdır?

- karbon 2-oksit
- metan qazı
- karbon 4-oksit
- dəm qazı
- hidrokarbonat

177 Bioloji və geoloji dövriyyələr bir-biri ilə bağlı hansı prosesi əmələ gətirirlər?

- karbonun dövrünü
- vihid dövriyyəni
- fotosintez prosesini
- maddələr mübadiləsini
- su dövriyyəsinə

178 Biofil elementlərin dövr etmə tsiklları hansı maddələr dövrünü əhatə edir?

- maddələrin dövretmə sürəti
- böyük su dövrünü
- trofik zəncir əlaqəsini
- böyük bioloji dövrünü
- biogeokimyəvi dövrünü

179 V.İ.Vernadskinin « Sabitlik qanunu» və «Təbii sistemin onu əhatə edən mühitin hesabına inkişaf qanununa» müvafiq qəlon təlimi hansıdır?

- biosenozlar sürətlə inkişaf etməlidir
- hər şey harasa yox olmalıdır
- bioloji dövrün zamanı hər şey təkrarlanmalıdır
- hər bir canlı olduğu kimi yenidən yaranır
- canlılar ekoloji problemləri aradan qaldırmalıdır

180 V.İ.Verndaskinin hansı qanunu «Daxili dinamiki tarazlıq qanunu» ilə sıx əlaqədardır?

- geoloji kəmiyyətlər qanunu
- sabitlik qanunu
- təbii sistemlərin inkişaf qanunu

- atomların biogen miqrasiyası qanunu
- ümumi biosfer qanunu

181 V.İ.Vernadskinin «canlı maddələrdə fiziki-kimyəvi proseslərin vəhdəti» fikri hansı qanununa aiddir?

- ətraf mühitin asılılıq qanunu
- ümumi biosfer qanunu
- ekosistemlərdə həyat qanunu
- analogi ekologiya qanunu
- elementlərin yerdəyişməsi qanunu

182 Günəş enerjisinin yaratdığı mürəkkəb kimyəvi reaksiyalar hansı proseslərin əsasını qoyur?

- bitkilərin fotosintez proseslərinin
- biosenozların qruplaşmasının
- canlı maddələrin yenidən bərpasının
- bioloji və geoloji proseslərin
- ekosistemdəki yerdəyişmələrin sürətlənməsinin

183 Biosferdə canlı orqanizmlərdə ətraf mühitin maddələr mübadiləsi hansı proseslə əlaqədardır?

- abissal çökəkliklərdə canlıların artması ilə
- kimyəvi elementlərin yerdəyişməsi ilə
- bioloji proseslərin sürətlənməsi ilə
- populyasiyaların məhv olması ilə
- yerin daxilindəki temperaturun dəyişməsi ilə

184 Ətraf mühitin qorunmasının əsasını hansı qanun təşkil edir?

- ekosistemdə maddələrin bioloji dövrəni qanunu
- təbiətin və cəmiyyətin bir-birinə bağlılıq və asılılıq qanunu
- təbii elementlərin bir-biri ilə ziddiyyəti qanunu
- kimyəvi elementlərin Biosferdə dövretmə qanunu
- okeanlarda böyük və kiçik su dövranları qanunu

185 Heterotrof orqanizmlər hansılardır?

- yalnız su mühitində yaşayan canlılardır
- konsument və destrukturların birləşməsidir
- bakteriya və göbüləklərdən ibarət olan destrukturlar
- təkrar istehsalı təmin edən avtotroflar
- böyük əraziləri əhatə edən biosenozlardır

186 Hər bir biosenozun əhatə etdiyi coğrafi sahənin inkişaf etdiyi qeyri-üzvi mühit necə adlanır?

- biokosmik mühit
- biotop mühit
- atıl mühit
- biokoz mühit
- kosmik mühit

187 Ekosistemdə qidalanmasına görə heyvanlar necə adlandırılır ?

- biratillər
- neterotroflar
- avtotroflar
- konsumentlər
- destrukturlar

188 Ekosistemlərin ən qalın və ən nazik olduqları sahələr hansılardır ?

- çay vadiləri və tropik meşələr
- okean mühiti və səhra torpaqları
- ekvatorial meşələr və çöllüklər
- qütblər və nival buzlaqlar
- vulkanik odalar və bataqlıqlar

189 Biokimyəvi dövranların əsas 3 qrupu hansılardır? 1.Suyun dövranı 2.Ölmüş hüceyrələrin dövranı 3.Çökmə süxurların yeraltı dövranı 4.Əsasən qazaoxşar elementlərin dövranı 5.Biosenoz və biotopların dövranı 6. Əsasən çöküntü elementlərin dövranı 7.Destruktor mikroorqanizmlərin dövranı 8.Qutb ərazilərdəki çöxhüceyrəli canlıların dövranı

- 3, 5, 7
- 1, 4, 6
- 2, 4, 8
- 1, 3, 5
- 5, 6, 7

190 Biosferdə baş verən dövranların mövcud olması sistemin özünü tənzimlənməsinə şərait yaradarkən, hansı proses təmin olunur?

- geokimyəvi dövranlar
- ekosistemin dayanıqlığı
- biotopların yayılması
- biosenozların parçalanması
- konsumentlərin inkişafı

191 Biogeokimyəvi dövran dedikdə nə başa düşürsünüz?

- fiziki-kimyəvi proseslərdə oksigen və hidrogenin dövranı
- canlılarla qeyri-üzvi mühit arasında kimyəvi elementlərin dövranı
- əsasən çöküntü vəziyyətində olan elementlərin dövranı
- əsasən şazaoxşar fazada olan elementlərin dövranı
- oksanlarda suyun böyük və kiçik dövranı

192 Hər bir ekosistemdə gedən maddələr dövranı hansı sistemlərin qarşılıqlı fizioloji əlaqələrinin nəticəsidir?

- edifikator və dominapnt elementlərin
- avtotrof və heteretrof sistemlərin
- destruktur və biofil sistemlərin
- abiotik və atil sistemlərin
- biosenoz və briobiy elementlərin

193 Biosferdə fotosintez nəticəsində əmələ gələn oksigenin 23 %-i hansı ehtiyaclar üçün istifadə olunur?

- populyasiyaların artması üçün
- sənaye və məişət ehtiyacları üçün
- suda yaşayan orqanizmlər üçün
- insanların tənəffüsü üçün
- geokimyəvi proseslər üçün

194 V.İ.Vernadskiyə görə ayrı-ayrı maddələrin dövranı necə adlanır ?

- fizioloji deqradasiya
- biogeokimyəvi tsikllar
- böyük bioloji dövran
- kimyəvi maddələrin paylanması

- dünya okeanın tənziplənməsi

195 Homeostazm nədir?

- atmosferin sürətlə yayılmasıdır
 biosferin açıq sistem olmasıdır
 biosferin özümü tənzipləmə sistemidir
 hidrosferin yenidən bərpa olunmasıdır
 litosferin geokimyəvi xüsusiyyətləridir

196 Biosferin digər coğrafi təbəqələrdən fərqləndirən əsas xüsusiyyəti hansıdır?

- burada baş verən parçalanma və böyümə prosesində enerjinin əhəmiyyəti yoxdur
 digər ekosistemlərə nəzərən maksimal müxtəlifliyə malikdir
 böyük su dövrəni yalnız onun təsiri ilə baş verir
 yerin daha dərin qatlarını əhatə edir
 ən az populyasiyalar və canlı növləri burada müşahidə olunur

197 Biosferdə baş verən geniş miqyaslı həyəcan hallarının (vulkan, zəlzələ, dağəmələgəlmə) qarşısı hansı mexanizmlərin təsiri ilə aradan qaldırılmışdır?

- biotopik mexanizmlər
 homeostatik mexanizmlər
 destrutor mexanizmlər
 avtotrof mexanizmlər
 getetrof mexanizmlər

198 V.İ.Vernadskiyə görə biosfer mütəşəkkilliyi ilə xarakterik olan, öz-özünü tənzipləyən sistem kimi necə adlanır?

- ekvipotensial
 homeostaz
 demutasiya
 antroposentrizm
 edifikatorlar

199 Bir çox hadisələrin , o cümlədən populyasiyaların sayının kəskin artmasının səbəbi nədir?

- bioloji dövrənin intensivliyi
 günəş aktivliyinin dəyişməsi
 insanların ətraf mühitə mənfi təsiri
 ozon təbəqəsinin getdikcə nazilməsi
 maddələrin təkrar olaraq paylanması

200 Biosferin açıq sistem olması hansı proseslərin mümkünsüzlüyünü təşkil edir?

- canlı maddələrin metabolizmini
 kənardan enerjinin alınmasını
 populyasiyaların sayının artmasını
 kosmik qüvvələrin təsirini
 planetar hadisələrin aktivliyini

201 V.İ.Vernadskiyə görə biosferin mərkəzi hissəsini nələr təşkil edir ?

- biogen maddələr
 insan(antroposentrizm)
 heyvanlar
 yaşıl bitkilər
 atıl maddələr

202 Biosferdə canlı orqanizmlərin öyrənilməsi hansı elmi faktorlara əsaslanır?

- müxtəlifcinsli təbii hissələrin yayılmasına
- bioloji qanunauyğunluqlara
- elementlərin təbii mühitdən çıxarılmasına
- radioaktiv maddələrin parçalanmasına
- heyvan və mikroorqanizmlərin məhvinə

203 V.İ.Vernadskinin fikrincə canlı orqanizmlərin cəmi necə adlanır?

- kosmik mənşəli maddə
- canlı maddə
- biogen maddə
- atıl maddə
- biokos maddə

204 Biosferdə canlı maddələrin fiziki-kimyəvi vəhdəti və orada baş verən proseslər haqqında hansı alim nəzəriyyə irəli sürmüşdür?

- S.P. Kraşennikov
- V.İ.Vernadski
- N.A.Seversov
- K.F.Rulye
- V.V.Dokuçayev

205 Biosferin yuxarı sərhəddi ni təyin et

- atmosferin 3000 m-dən keçən sərhəddinə qədər
- ozon təbəqəsinə qədər olan məsafəni
- okeanların abissal düzənliklərinə qədər
- litosferin 2-3 km dərinliyinə qədər
- yer qabığı və mantiyanın üst hissəsi

206 Yer kürəsi səthində olan və onun qabığını əmələ gətirən bütün maddələrin yaranma mənbəyi nədir ?

- səpələnən atomların yer səthinə təsiri
- canlı orqanizmlərin həyat fəaliyyəti
- yeraltı təzyiq və temperaturun dəyişməsi
- kosmik şüaların birbaşa təsiri
- hidrosferdəki canlıların təbii olaraq artması

207 Biosferin əhatə etdiyi sərhədləri təyin et

- hidrosferin üst, atmosferin aşağı hissəsi
- okean çökəklikləri və mantiyanın üst hissəsi
- ekzosfer və termosfer, litosferin alt qatları
- atmosferin aşağı, hidrosferin hamısı, litosferin üst hissəsi
- atmosferin üst, hidrosferin aşağı hissələri

208 Biosfer termini elmə ilk dəfə Kim tərəfindən gətirilmişdir?

- Aleksandr Humbolt- 1807-ci il
- Artur Core Tensli-1935-ci il
- Ernest Hekkel- 1875-ci il
- Vladimir Vernadski- 1932-ci il
- Eduard Zyuss- 1875-ci il

209 Biotik amillər nədir?

- edafik və ya torpaq faktorlarıdır
- İnsan fəaliyyəti amilləridir
- cansız təbiət amilləridir
- canlı təbiət amilləridir
- radioaktiv şüalanma prosesləridir

210 Ekoloji amillərin əsas 3 kateqoriyası hansılardır?1. Biotik amillər 2. Kosmik amillər 3. Radioaktiv şüalanma4. Abiotik amillər 5. Biokos amillər6.Antropogen amillər

- 1,3, 5
- 2,4,6
- 4, 5, 6
- 3, 4, 5
- 1,4,6

211 Canlı orqanizmlərə bilavasitə təsir edən hər hansı bir mühit necə adlandırılır?

- Edafik faktor
- Fiziki faktor
- Biogeosenoz
- Ekoloji amil
- Biotoplar

212 Biosenoz nədir?

- yalnız cansız komponentlərdir
- orqanizmlərin yaşayış mühitidir
- vahid birləşən biokos elementləndir
- canlı orqanizmlərin müəyyən qrupudur
- yeraltı törəmələrdir

213 Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir? urbanizasiya sürətlə inkişaf edir

- urbanizasiya nisbətən zəifdir
- əhalinin mütləq artımı zəifdir
- demoqrafik artım yüksəkdir
- əhalinin təbii artımı

214 Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- işçi qüvvəsini azaldır
- iqlimə müsbət təsir edir
- xəstəliklərin yayılmasına mənfi təsir edir
- həyat tərzini formalaşdırır
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır

215 Əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- miqrasiya
- yalançı urbanizasiya
- meqalopolis
- Urbanizasiya
- aqlomerasiya

216 2000ci ildə Berlində keçirilmiş “Urban-XXI” beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- əhalinin sayının azalması
- əhalinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı

- əhalinin sağlamlıq problemi
- əhalinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi

217 Əhali artımının yaratdığı problemlərə aid deyil:

- ekoloji
- ərzaq
- xammal
- enerji
- təhsil

218 Əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- dövlətin iqtisadi siyasəti ilə
- demoqrafik partlayışda

219 Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- 150 mln.nəfər
- 175 mln.nəfər
- 85mln.nəfər
- 100 mln. nəfər
- 200 mln. nəfər

220 Ətraf mühitin ekoloji vəziyyəti ilə əhali arasında asılılıq necə baş verir?

- şəhərlərdə əhali artır
- əhalinin sayı dəyişir
- əhalinin milli tərkibi pozulur
- etnik tərkib dəyişir
- əhalinin elmi səviyyəsi azalır

221 Əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur: müharibələr, aclıq epidemiyaları və s.

- əhalinin istehlakçı olması
- qadın,kişi nisbəti
- əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
- şəhər,kənd əhalisinin nisbəti

222 Əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
- məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir
- istehsalın əsas fondudur
- əhali istehsalın xammalıdır
- dinamik inkişafıdır

223 Əhalinin doğum və ölüm göstəricilərinin fərqi nəyi müəyyən edir?

- nisbi artımını
- əhalinin dinamikasını
- əhalinin sıxlığını
- əhalinin miqrasiyasını
- mütləq artımını

224 Sənaye, kənd təsərrüfatı, dağ-mədən və s.-də göstərilən fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- insanların yaşma tərzi
- istehsalat fəaliyyəti
- texniki, texnoloji fəaliyyət
- istehlak fəaliyyəti
- ətraf mühitin sənaye tullantıları ilə çirklənməsi

225 Ekoloji baxımdan ətraf mühitdə mövcud olan su məhdudlaşdırıcı fiziki faktorlardan biridir?

- noosferin strukturu
- atmosfer havasının nəmliyi
- küləyin istiqaməti
- atmosfərin sirkulyasiyası
- atmosferin quruluşu

226 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- əhəmiyyəti yoxdur
- fotosintez prosesini yaradır
- elmin inkişafını təmin edir
- təbiətin proseslərinə mane olur
- istilik enerjisi mənbəyi deyil

227 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- dörd
- üç
- beş
- iki
- altı

228 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XVIII – XIX əsrlər
- XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
- XIX əsrin əvvəlləri
- XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- XIX əsrin 2-ci yarısı

229 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- İsveçi
- Rusiyanın
- İngiltərənin
- Almaniyanın
- Fransanın

230 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- zoologiya
- biocoğrafiya
- geologiya
- geomorfologiya
- kartoqrafiya

231 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- T.Faberin və Q.Qlogerin
- J.Lamark və T.Maltus
- Pallasın və Lipeyxin

- Aleksandr Humbolt
- S.Kraşennikov

232 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- XXI əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- XVI əsrin sonu
- XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- XX əsrin sonu

233 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı nədir?

- tarixi ekologiya
- insan ekologiyası
- texniki ekologiya
- coğrafi ekologiya
- ekologiyanın elmiyi

234 Ekologiyanın əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- nəzarət sisteminin formalaşması
- ekoloji sistemin təbii mühitlə əlaqəsini aşkar etmək
- təbii və antropogen senozların möhkəmliyi
- ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- biosferdə hadisələrə nəzarət

235 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- kimyəvi
- fiziki
- texnogen
- təbii
- antropogen

236 “Ekologiya” sözü hansı məşəlidir?

- rus
- yunan
- alman
- türk
- ingilis

237 “Ekologiya” termini mənşəyinə görə hansı mənəli sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- mənə daşımır
- oykos – ev, loqos - elm
- loqos – elm, oykos – təbiət
- ekol – yaşayış, loqos – təlim
- loqos – təlim, oykos - mühit

238 Ətraf mühitdən istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq prinsiplərindən deyil:

- təbii resursların gələcək nəsəl üçün qorunması.
- kənd təsərrüfatında kimyalaşdırmanın genişləndirilməsi;
- ölkələrin öz ərazilərindəki təbii resurslardan istifadə hüququ;
- bərpa olunmayan resurslardan kompleks istifadə;
- təbii ekosistemlərin qorunması sahəsində əməkdaşlıq;

239 Ətraf mühitdən istifadə prosesində yaranan qlobal problemlərdəndir:

- atmosferin mühafizəsi və bərpası.
- ekoloji problemi;
- meşələrin bərpası problemi;
- təbii mühitin mühafizəsi;
- çirkab sularının təmizlənməsi problemi;

240 Ətraf mühitdən istifadə prosesində yaranan qlobal problemlərdən deyil:

- xammal və yanacaq problemi.
- təbii mühitin qorunması problemi;
- ətraf mühitin çirklənməsi problemi;
- ərzaq problemi;
- demoqrafik problemlər;

241 Substitusiyaya nədir?

- ekosistemin bərpasına yönəlmiş əməkdaşlıq formasıdır
- məhv edilmiş və yarasız hala düşmüş obyektlərin əvəzlənməsidir;
- beynəlxalq tədbirlər sistemidir;
- ekoloji qanunpözməyə qarşı məsuliyyətdir;
- təbii obyektlərin bərpasıdır;

242 Restitusiya:

- beynəlxalq ödənişdir.
- pozulmuş hüququn bərpası və zərərin ödənilməsidir;
- qanunpözmələrə dair məsuliyyət növüdür;
- vurulan ziyanın kompensasiyasıdır;
- beynəlxalq əməkdaşlıq formasıdır;

243 Təzminat nədir?

- təbiətdən istifadə sahəsində ödəniş.
- ekoloji zərərin pulla ifadəsi;
- kompensasiya;
- qrant;
- subsidiya;

244 «Kioto protokolu» imzalanmışdır:

- təbii mühit sahəsində əməkdaşlıq üçün
- «istilik effəkti» yaradan qazların atmosfərə atılmasının məhdudlaşdırılması üçün;
- təbii resurslardan birgə istifadə üçün;
- bərk formalı tullantıların məhdudlaşdırılması üçün;
- biomüxtəlifliyin qorunması üçün;

245 «Ətraf mühit və inkişaf» mövzusu üzrə BMT konfransı keçirilmişdir:

- 2005.
- 1992;
- 1999;
- 1972;
- 2002;

246 Ətraf mühit üzrə BMT proqramı adlanır:

- MAQATE

- YUNEP;
- FAO;
- YUNESKO;
- UNİDO;

247 Ətraf mühitdən istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq prinsiplərinə aid deyil:

- təbii ekosistemlərin qorunması sahəsində əməkdaşlıq.
- bioloji resurslardan istifadənin genişləndirilməsi hüququ;
- bərpa olunmayan resurslardan səmərəli, kompleks və təkrar istifadə;
- təbii resursların gələcək nəsll üçün qorunması;
- ölkələrin öz ərazilərindəki təbii resurslardan istifadə hüququ;

248 Azərbaycanda qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- doğru cavab yoxdur.
- təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə;
- heyvanat aləmini qorumaq;
- meşə kompleksini qorumaq;
- yaşıllıqları qorumaq;

249 Azərbaycanın sənaye şəhərlərinin atmosfer hövzəsinin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- energetika.
- əlvan metallurgiya;
- kimya;
- dağ-mədən;
- yanacaq;

250 Azərbaycanın torpaq ehtiyatlarından istifadənin mənfi nəticələrindən deyil:

- bedlendləşmə;
- defilyasiya.
- şoranlaşma;
- eroziya;
- çirklənmə;

251 Azərbaycanda ətraf mühitə mənfi təsir göstərən sənaye sahələrindən deyil:

- energetika.
- selliloz-kağız;
- metallurgiya;
- kimya;
- yanacaq;

252 Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə ən az təsir göstərən:

- səhiyyə;
- sənaye;
- mənzil-kommunal.
- kənd təsərrüfatı;
- nəqliyyat;

253 Hidrosferin çirklənmə indeksinə ən az təsir edən amil:

- istehsalın həcmi.
- əhalinin sayı;
- çirkəb suların həcmi;
- çirkləndirici müəssisələrin sayı;

- istehsal məqsədilə istifadə olunan suyun həcmi;

254 Azərbaycanda təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ətraf mühitin mühafizəsi prosesi əlaqədardır:

- sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafından.
 regionlarda məhsuldar qüvvələrin inkişafından;
 təsərrüfatın inkişaf göstəricilərindən;
 ərazi-istehsal kompleksinin inkişafından;
 müxtəlif təbii ünsürlərdən;

255 Azərbaycanın illik su ehtiyatları təşkil edir:

- 27 -34 km.
 24 -31 km;
 10,3 – 21 km;
 21-27 km;
 20 -30 km;

256 Urboekologiyada ekoloji kompensasiyaya yönəlmiş mühəndisi- texniki vasitələrdən deyil:

- ətraf sahələrin yeni mühəndisi metodla hazırlanması;
 cavabların hamısı doğrudur.
 aztullantılı və tullantısız texnologiyaların tətbiqi və tullantıların təkrar emalı;
 çirkab sularının və atmosfərə atılan tullantıların təmizlənmə texnologiyalarının təkmilləşdirilməsi;
 ekoloji təmiz yeni nəqliyyat, energetika, rabitə və su təchizatı sisteminin işlənilib hazırlanması;

257 Urboekologiyanın metodoloji əsasları:

- doğru cavab yoxdur.
 kateqoriya, prinsip və anlayışlardır;
 struktur və amillərdir;
 şəhərsalma elmi və layihəsidir;
 texniki, coğrafi və elmi funksiyalardır;

258 Urboekologiyanın predmeti:

- şəhərlərin kompleks elmi ləyihələndirilməsidir.
 şəhərsalma strukturlarının təbiətlə birgə fəaliyyətinin qanunauyğunluğunun tədqiqi və optimallaşdırılmasıdır;
 biosfer elementləri ilə urboekologiya strukturları arasında olan qarşılıqlı fəaliyyət və problemlərdir;
 şəhərsalma elmi və şəhərsalma layihəsidir;
 şəhərlərin planlaşdırılması və regional əhali yerləşdirilməsidir;

259 Şəhərlərin istehsalat zonalarından deyil:

- sanitari qoruyucu.
 xüsusi təyinat;
 kommunal;
 sənaye zonası;
 mühəndis və nəqliyyat;

260 Şəhərlərdə ətraf mühitin əsas çirklənmə mənbələrinə aid deyil:

- yanacaq sənayesi.
 yüngül sənaye;
 kimya sənayesi;
 əlvan metallurjiya;
 energetika sənayesi;

261 Alyaska smoku adlanır:

- kimyəvi.
- buzlu;
- tozlu;
- rütubətli;
- fotokimyəvi;

262 London smocu adlanır:

- kimyəvi.
- rütubətli;
- tozlu;
- buzlu;
- fotokimyəvi;

263 Los-Anceles smocu adlanır:

- kimyəvi.
- fotokimyəvi;
- rütubətli;
- buzlu;
- tozlu;

264 Şəhərlərdə yaranan smocu tiplərindən deyil:

- Los-Anceles smocu.
- Tokio smocu;
- Alyaska smocu;
- London smocu;
- London və Alyaska smocu;

265 Sənaye müəssisələrini şəhər ətrafında yerləşdirikən ilkin nəzərə alınan amillərdəndir:

- ərazinin torpaq-bitki örtüyünün vəziyyəti;
- ərazinin təbii landşaftlarının dəyişmə vəziyyəti.
- ərazidə yağıntıların miqdarı və su mənbələri;
- ərazidə hakim küləyin istiqaməti və gücü;
- ərazinin ekoloji vəziyyəti;

266 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi asılıdır:

- yaşıllıq sahələrinin normadan az olmasından.
- antropogen təsirin yüksək olması və əhali sıxlığından;
- şəhərlərdə sənaye sahələrinin sürətli inkişafından;
- şəhərlərdə əhalinin sıx cəmləşməsindən;
- nəqliyyatın sürətli inkişafından;

267 Şəhərlərin özünəməxsus spesfik xüsusiyyətlərindən (mühitindən) deyil:

- havanın tozlu olması su buxarının kondensasiya olmasına şərait yaradır
- şəhərlərdə bitki örtüyü sıx olur;
- şəhərlərdə atmosferin şəffaflığı və su hövzələri daha çox çirkləndirilir;
- şəhər özünəməxsus biokimyəvi əyalətdir;
- şəhərlərdə hava normadan çox qızır;

268 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf mühitin mühafizəsinin təşkili istiqamətlərinə aid deyil:

- ekosistemin və təbii komplekslərin bərpası
- təbii ehtiyatlardan kompleks istifadənin genişləndirilməsi.

- fövqəladə halların yaranmasının xəbərdarlığı;
- istehsal sahələrinin yerləşdirilməsində ekoloji amilin nəzərə alınması;
- təbiətdən istifadənin və ətraf mühitin mühafizəsinin idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi;

269 Kompleks təbiəti mühafizə proqramının hazırlanma mərhələsidir:

- proqramın idarə olunmasının təşkilati strukturu.
- regionun ekoloji-iqtisadi sisteminin təhlili və tədbirlərin ardıcılığı;
- təbii mühitə texnogen təsirin təhlili və tədbirlərin ardıcılığı;
- təbiətdən səmərəli istifadə tədbirlərinin ərazi differensiasiyası;
- ərazinin ekoloji-iqtisadi əsaslarla rayonlaşdırılması;

270 Regional proqramın hazırlanması mərhələlərindən deyil;

- proqnozun idarə olunmasının təşkilati strukturunun müəyyənləşdirilməsi;
- doğru cavab yoxdur.
- proqramın məqsədi və ilkin vəziyyətinin təhlili;
- proqramın kompleks məqsədinin müəyyənləşdirilməsi;
- proqramın variantlarının formalaşması və Ən səmərəlisinin seçilməsi;

271 Ətraf mühitdən istifadənin regional problemləri üçün səciyyəvi deyil:

- məqsədə nail olmanın alternativliyi;
- normativ proqram- məqsədli yanaşma.
- mövcud texnika və məlumatların mükəmməl olmaması;
- qiymət və tələblərin qeyri müəyyənliyi;
- perspektivlik və kapital tutumu;

272 Normativ və ya məqsədli regional proqnozlar tətbiq olunur:

- ətraf mühitin keyfiyyət normativlərini müəyyən etmək üçün.
- təbii mühitin arzu olunan vəziyyətinə nail olmaq üçün;
- yaşayış mühitinin normal ekoloji vəziyyətinə nail olmaq üçün;
- ətraf mühitin normal ekoloji vəziyyətinə nail olmaq üçün;
- təbiəti mühafizə tədbirlərini həyata keçirmək üçün.

273 Təbiəti mühafizə və ətraf mühitdən istifadənin regional problemlərinin həll əşğıdakı hissələrdən ibarətdir:

- doğru cavab yoxdur
- təbiəti mühafizənin kompleks sxemi;
- ətraf mühitin keyfiyyət normativləri sxemi;
- ətraf mühitin mühafizəsi sxemi;
- əhalinin ekoloji təhlükəsizliyinin təmini sxemi;

274 Ətraf mühitdən istifadə də regionallığa aid deyil:

- təbiətdən istifadə və ətraf mühitin mühafizəsinin regionda həlli.
- regional təbiəti mühafizə və təbiətdən istifadə problemləri;
- iqtisadi inkişafda sosial aspektlərin əhəmiyyəti;
- regionda baş verən siyasi hadisələr;
- ərazinin kompleks inkişafının əhəmiyyətinin artması;

275 Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- Hüquqi sənədlərdə
- Stokolm bəyannaməsində
- Helsinki konfransında
- Kioto protokolunda

- Roma bəyannaməsində

276 Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- köçəri heyvan növləri
 əhalinin sağlamlıq problemləri
 yaxın kosmos
 atmosfer hövzəsi
 dünya okeanı Antraktida

277 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- Dövlətin qüdrətini əks etdirən
 ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan
 dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
 dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
 əhalinin mənafeyini müdafiə edən

278 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir?

- dövlətlərin səlahiyyətindən kənar olan
 hüquqi şəxslərin səlahiyyətlərinə daxil olan
 ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan
 dövlətlərin birgə fəaliyyətinə daxil olan
 vahid qlobal əməkdaşlığın gətəriciləri

279 Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- əhalinin artan tələbatı
 ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterlidir
 mühitə müdaxilə həddən artıq çoxdur
 ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsidir
 təbii resurslar daha çox istismar olunur

280 Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- qlobal problemləri müəyyən etdi
 ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
 təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı
 çirkəmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi
 əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu

281 5 iyun "Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi" günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- Berndə
 Stokolmda
 Madriddə
 Kiotoda
 Ottavada

282 1962-ci ildə BMT-nin XVII Baş Məclisində hansı qətnamə qəbul edildi?

- dünya okeanının qorunması
 ekoloji inkişaf və təbiətin mühafizəsi
 dövlətlərin birgə fəaliyyəti
 təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
 atmosfer havasının qorunması

283 60-cı illərdə qlobal problemlərə aid edilmirdi:

- aclıq problemi
- sərhədlərin qorunması
- ozon təbəqəsinin dağılması
- əhali artımı
- su hövzələrinin qorunması

284 “Roma klubu”nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- təbii resursların yerləşməsini öyrənmək
- insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- istehsala yeni texnika və texnologiyanın tətbiqi
- təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- insanların həyat tərzini öyrənmək

285 “Roma Klubu” hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- İctimai-hüquqi təşkilat
- beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı
- Yerli tənzimləyici qurumlar
- BMT-nin rəsmi təşkilatı
- Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri

286 Ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- təşkilat formalaşmamışdır
- 1968-ci ildə “Roma Klubu” təşkilatı
- 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- 1960-cı ildə “Ekologiya” təşkilatı
- 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı

287 Əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- Elmi-texniki tərəqqi
- cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat
- problemim qarşısının alınması metodları
- problemin ayrılıqda həlli
- İqtisadiyyatın inkişafı

288 Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- Sənaye
- ekoloji
- İstilik
- demoqrafik
- Beynəlxalq

289 Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- doğru cavab yoxdur
- suksessiya
- produsent
- konsument
- forik

290 Ekosistemin dinamikı növləridir?

- doğru cavab yoxdur
- sutkalıq və dövrü

- təkrar və dəyişkən
- sadə və mürəkkəb
- istiqamətlənmiş və sadə

291 Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- mövsümü dinamika
- sutkalıq dinamika
- dövrü dinamika
- istiqamətlənmiş dinamika
- dəyişkən dinamika

292 Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- 100 faiz qaydası
- iyirmi faiz qaydası
- bir faiz qaydası
- on faiz qaydası
- əlli faiz qaydası

293 Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- doğru cavab yoxdur
- heterotrof və ya konsument
- forik və ya parazitizm
- simbioz və ya fabrik

294 Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- parazitizm və ya fabrik
- simbioz və ya forik
- avtotrof və ya produsent
- rəqabət və ya kommensalizm
- doğru cavab yoxdur

295 Ekosistemdə «trofik» əlaqə adlanır?

- müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
- yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi
- doğru cavab yoxdur
- yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi
- eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi

296 Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- doğru cavab yoxdur
- kommensalizm və konsument
- neytralizm və dayanaqlı
- dominant və edifikator
- strukturlu və proporsional

297 Biogeosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- doğru cavab yoxdur
- məkan faktorudur
- trofik faktordur
- zaman faktorudur
- dövrü sistem faktorudur

298 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- produsent və dayanaqlı
- redusent və dövrü
- biosenoz və biotop
- təbii və antropogen
- doğru cavab yoxdu

299 Ən böyük və davamlı ekosistem?

- coğrafi mühitdir
- atmosferdir
- biosferdir
- hidrosferdir
- geosferdir

300 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- doğru cavab yoxdur
- uzunömürlü və dayanıqlı
- süni və mədəni
- davamlı və dəyişkən
- təbii və antropogen

301 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- uzunömürlü populyasiya olması
- doğru cavab yoxdur
- populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı
- fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi

302 Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- biogenoz
- biotik faktor
- növ
- populyasiya
- biosenoz

303 Ekoloqiyada elementar vahid nədir?

- doğru cavab yoxdur
- həyat dalğasıdır
- biotik birlikdir
- fərdin populyasiyasıdır
- biokütlədir

304 Maddələr və enerji mübadiləsinin qarşılıqlı baş verdiyi, canlı aləmə onların məskunlaşdığı iühit arasında olan birgə fəaliyyət adlanır?

- coğrafi mühit
- bioqeoşenologiya
- biotik struktur
- təbii mühit
- ekoloji sistem

305 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- C.Xarçinski
- K.Uatt
- L.Libix
- Y.Odum
- A.Tensli

306 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ekosistem
- biosenoz
- populyasiya
- ekotop
- biosfer

307 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- torpağın humus qatı
- metamorfik süxurlar
- kimyəvi süxurlar
- dağ süxurları və digər çöküntülər
- dəniz və çay suları

308 Biosferdə kükürd qazının (SO_2) çoxluğu səbəb olur?

- leysan tipli yağıntılara
- dumanın əmələ gəlməsinə
- buludun yaranmasına
- qirovun yaranmasına
- turş yağışlara

309 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- doğru cavab yoxdur
- hidrosfer və bakteriyalar
- litosfer və dünya okeanı
- atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
- bitki və heyvanat aləmi

310 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- doğru cavab yoxdur
- oksigen miqdarının azalmasına
- dövretmə sisteminin pozulmasına
- «parnik» effektinin yaranmasına
- qlobal soyuqlaşmaya

311 Attil maddələr hansı təbəqənin əsas tərkib hissəsidir ?

- nüvənin
- torpağın
- atmosferin
- okeanın
- ozon qatının

312 Suyun biosfer və atmosfer arasında bir dəfə dövr edib qayıtması neçə ilə baş verir ?

- 70 min ilə
- 2 milyon ilə
- 250 ilə

- 500 ilə
- 350 min ilə

313 Oksigen elementi Atmosferi və hidrosferi hansı təbəqə ilə əlaqələndirir ?

- okean yatağı
- yer qabığı
- mantiya
- biosfer
- ekzosfer

314 Biogeokimyəvi dövrə hansı elementlərin dövr etmə tsikllarının nəticəsində yaranır ?

- fitofaq elementlərin
- biofil elementlərin
- edofogen elementlərin
- kosmik elementlərin
- ekoton elementlərin

315 V.İ.Vernadskinin « Sabitlik qanunu», onun başqa hansı qanunu əsasında yaradılmışdır ?

- təkamülün dönməzliyi qanunu
- daxili dinamik tarazlıq qanunu
- ümumi biosfer qanununun
- tolerantlıq qanunu
- geoloji kəmiyyətlər qanunu

316 V.İ.Vernadski biogeokimyəvi tsiklları hansı dövrəyə aid edirdi?

- biosferin kiçik dövrəyə
- ayrı-ayrı maddələrin dövrəyə
- kiçik su dövrəyə
- böyük bioloji dövrəyə
- üzvi maddələrin dəyişməsi dövrəyə

317 Biosferin özünü tənzimləmə sistemi necə adlanır?

- biogeosfera
- homeostazm
- mutyualizm
- parabiotsfera
- evrioksibiont

318 Aşağıdakılardan hansı V.İ. Vernadskinin təlimidir ?

- « İnsanın biosferdə fəaliyyəti »
- « canlı orqanizmlərin geoloji rolu »
- «təbiətdən istifadənin enerji effektivliyi»
- « Enerji axınlarının birliqtəmətliliyi »
- «Canlı maddələrin fiziki-kimyəvi vəhdəti»

319 İnsan bədənində ən çox mövcud olan element hansıdır ?

- dəmir
- oksigen
- karbon
- kalsium
- hidrogen

320 Əhəng və təbaşir süxurlarının yaratdığı kalsium-karbonat birləşmələrinin yaranma mənbəyi nədir ?

- püskürmə materialları
- mikroorqanizmlərin skeletləri
- üzvi faydalı qazıntılar
- maqmatik kütlələr
- bitkilərin çürüntüləri

321 Digər ekosistemlərə nəzərən maksimal müxtəlifliyə malik təbəqə hansıdır ?

- ekzosfer
- biosfer
- litosfer
- atmosfer
- hidrosfer

322 Günəş aktivliyinin dəyişməsi hansı hadisələrin yaranmasına səbəb olur?

- canlı maddələrin metabolizminin azalmasına
- populyasiyaların sayının kəskin artmasına
- ozon təbəqəsinin sürətlə nazikləşməsinə
- yağıntısız günlərin sayının artmasına
- maddələrin qeyri-bərabər paylanmasına

323 V.İ.Vernadskinin fikrincə insanın təbiətdəki əsas rolu nədən ibarətdir ?

- maddələrin təkrar olaraq paylanmasına nəzarət edir
- biosferin mərkəzi hissəsini təşkil edir
- təbiətdəki bütün canlılara mənfi təsir göstərir
- populyasiyaların artmasının tənzimləyir
- planetar hadisələrin aktivliyini artırır

324 Canlı orqanizmlərin cəmi olan canlı maddə fikrini kim söyləmişdir ?

- S.P.Kraşennikov
- V.İ. Vernadski
- V.V.Dokuçayev
- N.A.Seversov
- K.F.Rulye

325 Edvard Zyuss tərəfindən 1875-ci ildə elmə gətirilmiş termin hansıdır ?

- coğrafi təbəqə
- biosfer
- atmosfer
- ekologiya
- tropopauza

326 Biosferdə məskunlaşmış orqanizmlərin birgə fəaliyyətinin təsiri nəticəsində onda hansı dəyişiklər baş vermişdir? (Çəki: 1)

- xassələri dəyişməz olaraq qalır
- müasir xassələri formalaşmışdır
- köhnə xassələrini itirmişdir
- öz xassələrini saxlayıb
- heç bir dəyişiklik baş verməmişdir

327 Biosferdə canlı maddə qlobal müqyasada aşağıdakı biokimyəvi funksiyaları yerinə yetirir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- qaz əmələ gətirmə
- katalitik reduksiya reaksiyaları
- oksidləşmə-reduksiya reaksiyalar
- qatılaşdırma
- biokimyəvi fəaliyyətin kəmiyyət və keyfiyyəti

328 Canlı orqanizmlərin cansız aləmdən fərqi nədən ibarətdir? (Çəki: 1)

- canlılar enerji mübadiləsi etmir
- canlılar "özünübərpa" xassəsinə malikdir
- canlılar enerjini toplayır
- canlılar enerjini toplamır
- canlılar ətraf mühitdən enerji almır

329 Biosferdə enerji bir trofik səviyyədən digərinə necə keçir? (Çəki: 1)

- efir vasitəsilə
- qida vasitəsilə
- hava vasitəsilə
- su vasitəsilə
- mühit vasitəsilə

330 Ekologiya elminin daha da aktuallaşmasının XX əsrə aid edilməsi nə ilə izah edilir?

- Heyvan və bitki növlərinin tədqiq olunmasının geniş vüsət olması ilə
- elmi-texniki inqilab nəticəsində insanların təbiətə təsirinin artması ilə
- Ekologiya elminin iqtisadiyyat və mədəniyyət kimi sahələrlə sıx əlaqəsinə görə
- Populyasiyaların say tərkibinin artması ilə

331 Ekologiya elminin daha da aktuallaşması hansı dövrə aiddir?

- XX əsrin II yarısı
- XX əsrin əvvəlləri
- XVIII əsrin sonu
- XIX əsrin əvvəllərin

332 Ekologiyanın metodlarının müşahidələr, təcrübələr və modelləşdirmədən başqa hansı ekoloji sahələr də aiddir?

- ekoloji amillərin optimallaşdırılması
- ekoloji indikasiya və monitorinq
- ekoloji münasibətlər və əməkdaşlıq
- ekoloji təhlükəsizlik və audit

333 Ekologiya elminin predmetini təşkil edən enerji, maddə və informasiya axınları konkret olaraq necə adlandırılır?

- biogeosenologiya
- sinekologiya
- biosenoqlar
- populyasiyalar

334 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektini təşkil edən canlı ekoloji sistemlər hansılardır?

- ekosistemin biotik və abiotik komponentləri
- Populyasiya, biosenoqlar, biosfer
- biosenoqların inkişafı və məhvi
- Atmosfer, növlərarası əlaqə

335 Ekologların fikrincə insanın ekoloji proseslərə təsiri əsasən hansı istiqamətlərdə olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- bioloji dövrənin məhdudlaşdırılması
- ekosistemlərə yeni növlərin daxil edilməsi
- yeni ekosistemlərin yaranması
- zəhərli tullantıların miqdarının artması

336 İnsan onu əhatə edən ətraf mühitə hansı növ təsirləri göstərə bilər? (Çəki: 1)

- ionlaşma, səs-küy, istilik
- fiziki, kimyəvi, bioloji
- optik, fiziki, şüalanma
- mexaniki, istilik akustik

337 İnsanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- qüvvətli təsirlər
- antropogen təsirlər
- fiziki təsirlər
- bioloji təsirlər

338 Uzun illər biosferdə baş verən təkamül prosesləri nəticəsində hansı sistemlər formalaşmışdır? (Çəki: 1)

- ətraf mühit formalaşmışdır
- ekosistemlər formalaşmışdır
- biotoplar formalaşmışdır
- biosenoqlar formalaşmışdır

339 Təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə, təbii mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən dövlət və cəmiyyət tərəfindən təşkil olunmuş sistemə nə deyilir? (Çəki: 1)

- kosmik fəzanın mühafizəsi
- ətraf təbii mühitin mühafizəsi
- atmosferin mühafizəsi
- okeanların mühafizəsi

340 Ətraf mühiti hansı maddələr daha çox çirkləndirmir?

- karbon oksidləri
- dəmir oksidləri
- azot oksidləri
- tozlar və karbohidrogenlər
- kükürd oksidləri

341 Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirmir?

- nuklidlər
- yeyinti məhsulları
- kanserojen maddələr, pestisidlər
- ağır metallar
- neft və neft məhsulları

342 Tətbiqi ekologiya nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını öyrənir

- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

343 Biogeosenogiya nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaranması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

344 Qlobal ekologiya nəyi öyrənir?

- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir
- Yer qabığının yaranması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir

345 Populyasiyanın ekologiyası nəyi öyrənir?

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

346 Ekologiyanın xüsusi bölməsi nəyi tədqiq edir?

- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri tədqiq edir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını tədqiq edir
- Ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri tədqiq edir
- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini tədqiq edir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri tədqiq edir

347 Ekologiya nəyi öyrənir?

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini öyrənir
- Ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

348 Ümumi və xüsusi bölmələr hansı elmin bölmələridir?

- sosiologiya
- ekologiya
- riyaziyyat

- biolojiya
- astronomiya

349 Rezindən və yaydan nə məqsədlə istifadə edilir?

- titrəyişi məhv etmək məqsədilə
- titrəyişi artırmaq məqsədilə
- titrəyişi udmaq məqsədilə
- titrəyişi azaltmaq məqsədilə
- titrəyişi yaymaq məqsədilə

350 Meşə meliorativ tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı

351 Bataqlaşma nə zaman baş verir?

- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı
- torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması zamanı
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı

352 Torpağa antropogen təsirləri artırmaqla bağlı tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- torpağın şoranlaşması zamanı
- torpağı mühafizə etmək üçün
- torpağın eroziyası zamanı
- torpağın səhrələşməsi zamanı
- torpağın rekultivasiyası zamanı

353 Dezertifikasiya və dərinləşmə formaları nə zaman özünü göstərir?

- torpağın şoranlaşması zamanı
- torpağın səhrələşməsi zamanı
- torpağın eroziyası zamanı
- torpağın deqradasiyası zamanı
- torpağın rekultivasiyası zamanı

354 Atmosfer havasının 20, 95% - ni nə təşkil edir?

- metan
- oksigen
- karbon
- azot
- dəmir

355 Fiziki çirklənməyə aiddir:

- mexaniki çirklənmə
- istilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr
- optik çirklənmə
- ion çirklənməsi
- bioloji çirklənmə

356 Antropogen təsirlər nəyə deyilir?

- ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələrini
- insanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə
- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərinə
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərə
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemlərinə

357 Populyasiya, biosenoza, biosfer hansı elmin tədqiqat obyektidir?

- nəzəri ekologiyanın
- ekologiyanın
- coğrafiyanın
- biologiyanın
- ümumi ekologiyanın

358 Demografiya nəyi öyrənir?

- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri
- əhalinin tərkibini, sayını, onun tərkibindəki dəyişiklikləri
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərini
- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini
- ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələri

359 Ekoloji problemləri təhlil etmək məqsədilə elektrik və maqnit sahələrinin bütün növlərini mənşəyinə görə aşağıdakı qruplara ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Bioloji obyektlərdən törənən elektrik sahəsi
- Elektrik və maqnit sahələri mövcud deyil
- Yerin sabit elektrostatik və maqnit sahəsi
- Günəş və ulduzlardan gələn törəyən elektromaqnit sahəsi
- Antropogen mənşəli elektromaqnit sahəsi

360 Piroлиз zibilyandırma zavodlarında bərk məişət tullantıları hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)

- 1650°S
- 1700°S
- 1350°S
- 1500°S
- 1600°S

361 Antropogen təsirlər nəticəsində ekosistemə xas olmayan və təbii biotik birliyin mövcudluğuna, eləcə də insan sağlamlığına neqativ təsir göstərə biləcək canlıların ekosistemə gətirilməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- termiki çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır
- fiziki çirklənmə adlanır
- mexaniki çirklənmə adlanır
- bioloji çirklənmə adlanır

362 Dioksin və ona oxşar maddələr hansı təsirlər yaradır? (Çəki: 1)

- katarat, konserogen, onkoloji təsirlər
- mutagen, konserogen, embriotoksiki təsirlər
- onkoloji, embriotoksiki, leykotik təsirlər
- şüalanma, isitmə, soyutma təsirləri
- mutagen, zəhərləyici, allerqik təsirlər

363 Bərk məişət və sənaye tullantıları haralara atılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- istifadəsiz yerlərə
- şəhərin mərkəzində toplanır
- icazə verilməyən zibilxanalara
- icazə verilən zibilxanalara
- şəhər ətrafına

364 Xlorkarbohidrogen sinfinə daxil olan üzvi sintetik maddə necə adlanır və bu sinfə daxil olan necə növ maddə vardır? (Çəki: 1)

- difosfat adlanır, 150 - ə yaxın növü vardır
- dioksin adlanır, 200 - ə yaxın növü vardır
- sulfid adlanır, 120-ə yaxın növü vardır
- fosfat adlanır, 100- ə yaxın növü vardır
- kalbit adlanır, 130-a yaxın növü vardır

365 Ətraf mühitə təsir xarakterinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- optik, akustik, bioloji mexaniki
- mexaniki, fiziki, kimyəvi, bioloji
- kimyəvi, ionlaşdırıcı, bioloji, optik
- fiziki, optik, elektrik, bioloji
- akustik, bioloji, kimyəvi, mexaniki

366 Hansı hallarda insanların ətraf mühitlə qarşılıqlı təsiri baş verir. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- insanların hərbi təsir proseslərində
- insanların klinik ölüm prosesində
- insanların həyat fəaliyyəti proseslərində
- insanların istehsal fəaliyyəti proseslərində
- insanların məişət fəaliyyəti proseslərində

367 Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- nuklidlər
- yeyinti məhsulları
- kanserojen maddələr, pestisidlər
- ağır metallar
- neft və neft məhsulları

368 Ətraf mühiti hansı oksidlər daha çox çirkləndirir. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- tozlar və karbohidrogenlər (CxHx)
- dəmir oksidləri (FexOy)
- azot oksidləri (NxOy)
- kükürd oksidləri (SO₂, SO₃)
- karbon oksidləri (CO, CO₂)

369 Ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- bioloji çirklənməyə aiddir.
- kimyəvi çirklənmə aiddir
- səs – küy çirklənməsinə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir
- ion çirklənməsinə aiddir

370 İstilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- dispers çirklənməyə aiddir.
- fiziki çirklənməyə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir
- mexaniki çirklənməyə aiddir
- aerosol çirklənməyə aiddir

371 Hansı hadisə ətraf mühitin fiziki – kimyəvi xassələrini, radiasiya səviyyəsini, canlıların yaşama şərtlərini və enerjinin paylanmasını dəyişir? (Çəki: 1)

- ətraf mühitin temperaturunun dəyişməsi
- ətraf mühitin çirklənməsi
- ətraf mühitin stabilləşməsi
- ətraf mühitin təmizlənməsi
- ətraf mühitin saflaşdırılması

372 Təsir müddətinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- uzun sürən və qısa müddətli
- uzunmüddətli və qısa müddətli
- saat və ay müddətlikdə
- sonsuz və ani müddətli
- il və ay müddətlikdə

373 Təsir sahəsinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- portik, parabolik
- geniş sahəli, kiçik sahəli
- nöqtəvi, dar sahəli
- dairəvi, kürəvanı
- müstəvi sahəli, çevrə sahəli

374 Ekologilərin fikrincə insanın ekoloji proseslərə təsiri əsasən hansı istiqamətlərdə olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- yeni ekosistemlərin yaranması
- bioloji dövrənin məhdudlaşdırılması
- heyvanlarda və bitkilərdə genetik dəyişiklərin baş verməsi.
- ekosistemlərə yeni növlərin daxil edilməsi
- zəhərli tullantıların miqdarının artması

375 İnsan onu əhatə edən ətraf mühitə hansı növ təsirləri göstərə bilər? (Çəki: 1)

- dalğalı, mexaniki, optik
- fiziki, kimyəvi, bioloji
- optik, fiziki, şüalanma
- mexaniki, istilik akustik
- ionlaşma, səs-küy, istilik

376 İnsanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- zəif təsirlər
- antropogen təsirlər
- fiziki təsirlər
- bioloji təsirlər
- qüvvətli təsirlər

377 Uzun illər biosferdə baş verən təkamül prosesləri nəticəsində hansı sistemlər formalaşmışlar? (Çəki: 1)

- canlı orqanizmlər formalaşmışdır.
- ekosistemlər formalaşmışdır
- biotoplar formalaşmışdır
- biosenozlar formalaşmışdır
- ətraf mühit formalaşmışdır

378 Əmək fəaliyyəti prosesində işçilərin həyat təhlükəsizliyini və sağlamlığını təmin edən sistemə neçə adlanır? (Çəki: 1)

- məişətin təhlükəsizliyi
- əməyin təhlükəsizliyi
- insanların təhlükəsizliyi
- texnikanın təhlükəsizliyi
- sağlamlığın təhlükəsizliyi

379 Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsi neçə adlanır? (Çəki: 1)

- sinekal mühit adlanır
- ətraf təbii mühit adlanır
- sərbəst mühit adlanır
- antropogen mühit adlanır
- azad mühit adlanır

380 Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını tələb edən sahə ümumi ekologiyanın hansı bölməsidir? (Çəki: 1)

- toplum ekologiyası
- tətbiqi ekologiya
- insan ekologiyası
- ümumi ekologiya
- mühəndis ekologiyası

381 İnsanın onu əhatə edən mühitlə qarşılıqlı münasibətlərinin tənzimlənməsinə, eyni zamanda dövlətlərarası əməkdaşlığın yaradılmasına yönəldilmiş elm sahəsi neçə adlanır? (Çəki: 1)

- toplum ekologiyası
- qlobal ekologiya
- ümumi ekologiya
- tətbiqi ekologiya
- nəzəri ekologiya

382 Ekologiyanın tədqiqat obyektini hansı canlı ekosistemlərdir? (Çəki: 1)

- faktorial, biotop, biosenoz
- antekologiya, faktorial, demoqrafiya
- biotop, biotik, biosenoz
- biotik, biosenoz faktorial
- populyasiya, biosenoz, biosfer

383 Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni ekologiyanın hansı bölməsi öyrənir? (Çəki: 1)

- nəzəri ekologiya
- biogeosenologiya
- tətbiqi ekologiya
- qlobal ekologiya
- toplum ekologiyası

384 Müxtəlif faktorları və onların orqanizmlərə təsir qanunauyğunluqlarını ümumi ekologiyaya daxil olan hansı elmi öyrənir? (Çəki: 1)

- tətbiqi ekologiya elmi
- təbiət ekologiya elmi
- fiziki ekologiya elmi
- faktorial ekologiya elmi
- autekologiya elmi

385 Ümumi ekologiya bir – biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olan neçə bölmələrə ayrılır? (Çəki: 1)

- ekosister, biosenoz, biotop, faktorial, fiziki ekologiyalar
- populyasiya, qlobal, fiziki, kimyəvi, demoqrafiya ekologiyası
- faktorial, qlobal, tətbiqi, xüsusi, fiziki ekologiyalar
- demoqrafiya, biosenoz, ekosistem, qlobal, xüsusi ekologiyalar.
- faktorial, populyasiyalar ekologiyası, autekologiya, qlobal ekologiyalar

386 Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini ekologiyanın hansı bölməsi tədqiq edir? (Çəki: 1)

- tətbiqi bölməsi
- kimyəvi bölməsi
- genetik bölməsi
- xüsusi bölməsi
- sosial bölməsi

387 Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri hansı ekologiya tədqiq edir? (Çəki: 1)

- fiziki ekologiya
- genetik ekologiya
- ümumi ekologiya
- kosmik ekologiya
- insan ekologiyası

388 Kanserojen maddələrdən hansı maddə ətraf mühiti daha çox çirkləndirir və canlıların həyat tərzində böyük dəyişikliklər yaradır? (Çəki: 1)

- turşular
- karbohidrogenlər
- üzvi maddələr
- benzopren maddəsi
- pestisidlər

389 Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- ətraf mühitin təmizlənməsi
- ətraf mühitin pozulması
- ətraf mühitin sağlamlaşması
- ətraf mühitin çirklənməsi
- ətraf mühitin şəffaflaşması

390 Ətraf mühiti çirkləndirən maddələr hansı aqreqat halında olurlar? (Çəki: 1)

- buz, qaz, maye, suspenziya halında
- maye, buxar, toz, bərk halında
- buxar, buz, qaz, toz halında
- bərk, maye, qaz, toz halında
- bərk, kristal, amorf, toz halında

391 Ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər necə qruplaşdırılır? (Çəki: 1)

- bilavasitə və ayrılıqda
- tam və birbaşa
- bütöv və tam
- birbaşa və ayrı – ayrı
- birbaşa və dolayısı

392 Ekologiyanın əsas neçə bölməsi var? (Çəki: 1)

- üzvi və qeyri – üzvi bölmələri
- canlı və cansız bölmələri
- ümumi və xüsusi bölmələri
- fiziki və kimyəvi bölmələri
- sadə və mürəkkəb bölmələr

393 Hansı elm ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri öyrənir?

- tarix
- politologiya
- Ekologiya
- fəlsəfə
- sosiologiya

394 Aşağıdakı ifadələrdən hansı ekoloji riskin əsas kəmiyyət göstəricilərinə aid deyil?

- İqtisadi ziyan
- İtki termini
- Sosial zərər
- Ətraf mühitin qorunması
- Sosial-iqtisadi ziyan

395 Faktiki və mümkün ola bilən sosial və iqtisadi zərər ekoloji riskin hansı göstəricisidir?

- Ekoloji ziyan göstəricisidir
- İtki göstəricisidir
- Sosial – iqtisadi ziyan göstəricisidir
- Sosial zərər göstəricisidir
- İqtisadi ziyan göstəricisidir

396 Bir qəzada həlak olmuş insanların sayı ilə bu qəzanın ehtimalı arasındakı nisbəti riskin hansı kateqoriyasıdır?

- Ekoloji risk
- Sosial risk
- Məqbul risk
- Fərdi risk
- Sıfır və məqbul risk

397 Müəssisədə istifadə olunan resurslar və onların ətraf mühitə təsiri hansı texniki-normativ sənəddə göstərilir?

- dəzgahların pasportunda
- ekoloji pasportunda
- vətəndaş pasportunda
- şəhər pasportunda
- avadanlıqların pasportunda

398 Qabaqcadan qarşısı alınma bilməyən ekoloji hadisələrin əmələ gəlməsi necə adlanır?

- maddi risk
- ekoloji risk
- sosial risk
- iqtisadi risk
- əmək riski

399 Ekoloji risk konsepsiyası nədir?

- müsbət konsepsiya yoxdur
- insanlara mənfi təsirin minimuma endirilməsi
- layihələrin vaxtında hazırlanması
- insanlara təsir edən amilləri öyrənmək
- Tullantıların izn həddinin müəyyən edilməsi

400 Əhalinin təbii artımı nədir?

- doğulan əhalinin sayı
- doğulanlarla ölənlərin say fərqi
- əhalinin yerləşməsi
- əhalinin mütləq artım
- urbanizasiya prosesi

401 Атмосферин чиркянымясябяляриндяндириди:

- туллантыларынкмплексемалы;
- доьру жаваб йохдур
- трамвай вя тролебусларын гениш истифадя ;
- кющня автомобилляр;
- газ-тозтутугужугуьуларынеуништятбиги;

402 Bakı buxtasının ekoloji vəziyyətinin kəskinləşməsinin səbəbləri:

- doğru cavab yoxdur;
- neft hasilatı və məişət çirkəbləridir;
- neftayırma zavodlarıdır;
- dəniz nəqliyyatıdır
- kimya sənayesi çirkəbləridir;

403 Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- torpaq qoruyucu tədbirlər;
- yol, kanal, su anbarları tikintisi;
- torpaqların meliorasiyası;
- meşəsalma;
- torpaqların rekultivasiyası;

404 Азярбайжанда еколоьи тящлцкясизлийи тямин олунмасынын башлыжа мягсядяриндяндяйил:

- тябиятдян истифадянин сямяряли тяшкили;
- доьру жаваб йохдур.
- зярярлияфялийитинмянфиеколоьитясяирляриназалдылмасы;
- биомцхтялифлийингорунмасы;
- тябии екосистемлярин горунмасы;

405 Азярбайжанда еколоьи тящлцкясизлийин тямин олунмасынын башлыжа мягсядл:

- щейванат аляминин горунмасы.

- тябии екосистемлярин горунмасы
- атмосферин горунмасы;
- мешялярин горунмасы;
- торпаын горунмасы ;

406 Азәрбайжанда еколоџи тящлцкясизлийи позулма сябляри:

- торпаг вя битки ещтийатларындан истифадядир.
- сянайенин кянд тясяррцфатынын вя няглийатын интенсив инкишафыдыр;
- тябии ресурсларын комплекс истифадясидир;
- тябиятдян сямрли истифадядир;
- тябиятдян истифадянин юдянишлийдир;

407 Азәрбайжанда еколоџи проблемлярин башлыжа глобал сябляри:

- доьру жаваб йохдур.
- истиляшмя;
- Хязярин сявиййя тяряддцц;
- кянд тясяррцфатынын кимйалашдырылмасы;
- сящралашма;

408 Азәрбайсанда атмосфера ян чох атылан кимйяви маддялар :

- бензопиренляр;
- карбоцидрогенляр;
- аммонйак;
- сульфат туршусу;
- дям газы;

409 Azərbaycanda атмосферин мцщафизяси тядбирляри системиня аиддир

- доьру жаваб йохдур;
- азтуллантылы вя туллантысыз технологйяларын вя тямизляйижи гурьуларын тятбиги ;
- йанажаг гянаятли истифадяси;
- емал просесинин тямилляшдирмяк;
- цзвц йанажаглардан гениш истифадя;

410 Azərbaycanada еколоџи просесляр сяблябиндян йаранмыр:

- сел;
- зяляля.
- ерозийа;
- сцрщшмя;
- ашыма;

411 Azərbaycanada еколоџи проблемляри йарадан тябии эндоен просесляр:

- тектоник просесляр вя ерозийа.
- палчыг вя зяляляляр;
- ашымалар;
- радиоактив элементлярин парчаланмасы;
- сцрщшмяляр;

412 Азәрбайжанда ятраф мцщитин башлыжа чирклянмя мянбяляриндян биридир:

- су няглийаты.
- нефт сянайеси;
- йейинти сянайеси;
- йцнэцл сянайе;

- тикиш-трикотаъ истещсалы;

413 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- torpağın humus qatının optimallaşmasına
 torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;
 bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
 torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
 torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə;

414 Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- meşə bərpa işləri;
 meşələrin qoruq elan edilməsi;
 meşələrin nizamsız qırılması;
 süni meşələrin salınması;
 yasaqlıq elan olunması

415 Aşağıdakı cavablardan hansı doğrudur?

- cavabların hamısı doğrudur.
 lokal monitoring sistemi konkret antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
 kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri ilə məşğul olur.
 bir neçə antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
 təbii çirkləndirici mənbələrin təsiri ilə məşğul olur.

416 Regional monitoring sistemi nəzarəti həyata keçirir:

- dünyada gedən proseslərə.
 hər hansı bir region daxilində gedən proseslərə.
 inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.
 hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.
 hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.

417 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- şəhərdaxilində aparılan monitoring.
 ölkə miqyasında aparılan monitoring.
 bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
 beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
 materikdə aparılan monitoring.

418 Baza monitoring sistemi nədir?

- litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
 regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək.
 faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
 bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
 hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

419 Qlobal monitoring sistemi nədir?

- cavabların hamısı doğrudur.
 dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
 litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
 yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
 materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.

420 Çirkləndirici mənbələrinin monitoringi dedikdə başa düşülür:

- bir nöqtədə yerləşən mənbənin
- yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbəyin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.
- yerini dəyişməyən mənbəyin monitorinqi.
- müəyyən bir sahənin.

421 Aşağıdakı cavablardan hansı düzgün deyil?

- sənaye müəssisələrinin çirkləndirilməsi başa düşülür.
- müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri başa düşülür.
- müxtəlif təbii təsir amilləri başa düşülür.
- monitorinqin təsir amili dedikdə müxtəlif kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri başa düşülür.
- müxtəlif fiziki təsir amilləri başa düşülür.

422 Monitorinqin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- fiziki təsir amilləri.
- müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri.
- kimyəvi çirkləndirici maddələr.
- müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- təbii təsir amilləri.

423 Monitorinq sistemi siniflərinə ayrılır:

- aparıldığı yerə görə.
- təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- çirkləndirici mənbələrə görə.
- təsir amilinə görə.
- miqyasına görə

424 Monitorinqin obyektini dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- atmosfer, kriosfera
- atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
- yerüstü sular, okeanlar.
- atmosfer, yeraltı sular.
- okeanlar və dənizlər.

425 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi
- əhəlinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.

426 Ətraf mühitin monitorinqi nədir?

- demografik proseslərə nəzarət sistemidir
- uzun müddətli müşahidə sistemi olub, ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması.
- ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir
- ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
- onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.

427 Müəssisələrin ekoloji pasportu özündə əks etdirir?

- "ekoloji pasport" olmur
- mühafizə tədbirlərinin vaxtı, xərcləri və s

- təbii resursların istehlaklı
- mühazirə üçün işçi qüvvəsinin müəyyənliyi
- təbii resursların müxtəlifliyi

428 Müəssisənin "Ekoloji pasport" hansı müddətə tərtib olunur?

- müddətsizdir
- 1 il
- 5 il
- 3 il
- 2 il

429 Müstəqillik prinsip ekoloji fəaliyyətin hansı sahəsinə aiddir?

- ekoloji maraqlara
- ekoloji ekspertizaya
- ekoloji tənzimləməyə
- ekoloji monitorinqə
- ekoloji auditə

430 Ekoloji pasport hansı müddətdə etibarlıdır?

- 6 ay müddətinə
- 1 il müddətinə
- 3 il müddətinə
- 2 il müddətinə.
- 5 il müddətinə

431 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.
- istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.

432 Sənaye müəssisəsinin ekoloji pasportu nədir?

- tullantıların, çirklənmənin izn həddləri haqqında sənəd.
- müəssisə ilə ətraf mühit arasında qarşılıqlı əlaqə və təsirin xüsusiyyətlərinə əks etdirən kompleks sənəd.
- ətraf mühitin çirklənməsinə görə ödənişlərin miqdarı haqqında sənəd.
- təsərrüfat və digər fəaliyyətlərə icazə verən ekoloji tələblər.
- cərimə sanksiyaların şərtləri haqqında sənəd.

433 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

434 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslilik
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

435 Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- istehsal olunan və xaricdən gətirilən yeni texnika texnologiya material və maddələrin ekoloji ekspertizası.
- meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.
- dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi.
- kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası.
- modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.

436 Ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.
- ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- milli valyuta dəyərini itirdikdə.

437 Dünyada olduqca yoxsul yaşayan əhalinin təqribi sayı nə qədərdir?

- 2 milyard nəfər
- 1 milyardan çox
- 500 milyon nəfər
- 100 milyon nəfər
- 200 milyon nəfər

438 Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- qidanın çatışmamazlığı
- İEO ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq
- çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması
- iqtisadi inkişafın zəifliyi
- həkim personalının olmaması

439 XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- sağlamlıq nəzəriyyəsi
- sosioloji tədqiqatlar
- əhali nəzəriyyəsi
- əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- immunitet nəzəriyyəsi

440 Əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- ətraf mühitin çirklənməsidir
- qlobal xarakterlidir
- dövlət siyasətidir
- adi problemlər sırasındadır
- elmi araşdırmadır

441 İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- təbii mühitə antropogen təsirlər
- təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- təbii şəraitin stabilliyi
- təbii sərvətlərin zənginliyi
- insan orqanizminin mürəkkəbliyi

442 Ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- su resurslarının çatışmamazlığı

- İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı
- kənd təsərrüfatında ekstensivlik
- İEO-də torpaq fondunun az olması
- elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi

443 Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil: dmineral kübrələrdən istifadə etməmək

- daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- yüksək və stabil məhsuldarlıq
- ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək

444 Əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir? aqrar sektorun davamlı inkişafı

- ərzağın çoxsahəli olması
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi
- sənaye məhsulu istehsalının inkişafı
- kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu

445 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- cərimələrin ödənilməsi
- təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- qazma işlərinin aparılması
- yeni hövzələrin mənimsənilməsi
- ekspertiza işinin təşkili

446 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- metropolitenlər
- səs-küy
- yaşayış massivləri
- yaşıllıqlar
- teleqraf xətləri

447 Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- mineral kübrələrdən istifadə
- ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
- kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
- sənaye məhsullarının təkrar emalı
- əkin sahələrinin azaldılması

448 Smoqların hansı mənfi təsiri vardır?

- kooperativləşmə prosesini ləngidir
- ultrabənövşəyi şüaların yer səthinə düşməsinə mane olur
- iqlim dəyişmələri yaradır
- zəhərli maddələrin atmosfərə düşməsinə mane olur
- təbii şərait və sərvətlərin yerləşməsinə təsir edir

449 Fotokimyəvi smoqun yaranma səbəbi nədir?

- fotokimyəvi smoq əmələ gəlmir
- kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- zərərli maddələrin konsentrasiyasından

- bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri
- nəqliyyat vasitələrinin təsirindən

450 Alyaska smoqunun yaranma səbəbi nədir?

- atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən
- ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən

451 London smoqu hansı prosesdən yaranır?

- ölkələrin qarşılıqlı inteqrasiyasından
- toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
- insan fəaliyyətindən
- atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından
- elmi-texniki tərəqqinin naaliyyətlərindən

452 Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- səhrələşmə prosesi
- şəhər atmosferi
- kənd təsərrüfatı regionları
- yerin üst hissəsi
- meşə zonası

453 Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- 40-50%
- 60-80%
- 0.9
- 20-20%
- 35-40%

454 Ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- 60-70%
- 40-50%
- 20-25%
- 10-20%
- 30-35%

455 İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artıran səbəblərdən hesab edilir:

- mədəni abidələr
- nəqliyyat vasitələri
- transmilli otellər
- istirahət zonaları
- şosse yolları

456 Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- maliyyə orqanları
- respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- dövlət icra komitələri
- nazirliklər
- könüllü əhali qurumları

457 İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- mühəndis
- təhsil
- nəqliyyat
- kommunal
- sanitar qoruyucu

458 Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- istehsalat zonalarına
- xüsusi təyinat zonasına
- ictimai fəaliyyət zonasına
- istirahət zonasına
- yaşayış zonalarına

459 İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- maliyyə iş mərkəzləri
- kənd təsərrüfatı
- təhsil
- ticarət
- elmi-tədqiqat

460 Tikinti zonaları növlərinə aid deyil:

- xüsusi təyinat zonaları
- əhalinin yerləşmə zonası
- ictimai fəaliyyət zonası
- yaşayış zonası
- istehsalat zonası

461 Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil: əhalinin yaşayış yerləri

- mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
- mədəni abidələr,şəhəratrafi qoruq zonaları
- ekoloji təhlükəli zonalar
- xüsusi təbii qoruq sahələri

462 Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- təbii şəraitə uyğun
- mövcud qanunvericilik əsasında
- istehsalın həcminə görə
- əhalinin sayına uyğun
- şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında

463 Bir mln. əhalisi olan şəhərin gündəlik suya tələbatı nə qədər hesablanmışdır?

- 260 mln.ton
- 470 mln. ton
- 350 mln.ton
- 300 mln.ton
- 600 mln.ton

464 İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- təmiz havaya
- ərzaq və suya

- nəqliyyat vasitələrinə
- sənaye məhsullarına
- kommunikasiya xidmətinə

465 Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- biri deyil
- sağlam ekoloji mühitin yaranması
- yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- əhəlinin işlə təmin olunması
- ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək

466 Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
- iqtisadi potensialın qorunması
- gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi
- əmək potensialının qorunması

467 Urbanizasiya səviyyəsi aşağı olan regionlardan şəhər əhalisi 20%-dən az olanları harada yerləşir?

- Cənub-Şərqi Asiyada
- Afrikada
- Latın Amerikasında
- Asiyada
- Avropada

468 Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- 5 qrupa
- 3 qrupa
- 4 qrupa
- 2 qrupa
- 6 qrupa

469 Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- geokimyəvi əyalətlər
- aqlomerasiya və ya konurbasiya
- urbanizasiya
- meqalopolis
- miqrasiya mərkəzləri

470 Şəhər əhalisinin geokimyəvi strukturu əhəliyə hansı təsiri göstərir?

- kommunal təminatına
- sağlamlığına
- yaş göstəricisinə
- təbii artımına
- yaşayış səviyyəsinə

471 2011-ci ildə dünyada şəhər əhalisi nə qədər olmuşdur?

- 0.486
- 0.472
- 0.495
- 0.51
- 0.525

472 Şəhərlərdə sənaye tullantıları ilə çirklənmənin əsas səbəblərindən biridir:

- sənayenin xammalla təchizatı
- hakim küləklərin istiqaməti və gücünün nəzərə alınmaması
- çox sənaye məhsulu istehsal edilməsi
- yaşıllıq zonalarının çox olması
- əhalinin tələbatının çox olması

473 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- elmi səviyyənin aşağı olması
- əhalinin sıxlığı
- əhalinin miqrasiyası
- əhalinin təbii artımı
- aqlomerasiyası

474 Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- suyun dövranı pozulur
- su təminatı yüksəkdir
- atmosferin şəffaflığı aşağı olur
- biokimyəvi əyalətdir
- hava normadan artıq qızır

475 Müasir şəhərlər əhali məskəni olmaqla, daha hansı xüsusiyyətə malikdir ?

- əhali başqa ölkələrə gedir
- ətraf mühitə təsir edən sistemdir
- kommunal sistem yaradır
- sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir
- əhalinin təbii artımı sürətlənir

476 Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür? 80%

- 0.3
- 0.5
- 0.2
- 0.6

477 Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ABŞ, Kanada və Yaponiyada
- inkişadfa olan ölkələrdə
- yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- inkişaf etmiş ölkələrdə
- Avropa ölkələrində

478 Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- elmi, maarif
- siyasi
- sosial, əhaliyə xidmət
- iqtisadi inkişaf
- mədəni

479 Ətraf mühitin mühafizəsi məsələlərinin həllində daha çox əhəmiyyəti olan hansı tədbirlərin keçirilməsi məsləhətdir?

- baza xarakterli tədbirlər

- regional xarakterli konfranslar
- dünya əhəmiyyətli məsləhətləşmələr
- yerli əhəmiyyətli simpoziumlar
- ölkələrin iqtisadi durumunun müəyyənəşdirilməsi

480 Hazırda beynəlxalq əməkdaşlığın geniş yayılmış formalarına daxil deyil:

- qətnamələr, proqramlar
- sanksiyalar, ödənişlər
- ikitərəfli və çoxtərəfli müqavilələr
- konvensiyalar
- razılaşmalar, ödənişlər

481 Beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən ekoloji proqramların həyata keçirilməsi üçün ölkələr göstərilən maliyyə yardımları hansı formada aparılır?

- kommersiya bankları tərəfindən
- borc və kreditlər şəklində
- humanitar yardımlar şəklində
- yardımlar şəklində
- təmənnasız yardımlar formasında

482 İnkişaf etmiş ölkələrdə ekoloji siyasətin aparılması və maliyyələşdirilməsinin əsasını hansı prinsip təşkil edir?

- ekoloji vəziyyətin müəyyənəşdirilməsi
- ətraf mühit vəziyyətinin normativ keyfiyyəti
- ətraf mühitin monitorinqi və ekspertizası
- ekoloji vəziyyətə nəzarət
- audit normalarının tətbiqi

483 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;
- torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə;

484 Xəzərin ən çox çirklənmiş sahələri:

- Neft daşları və Neftçala sahilləri;
- Bakı buxtası və Neft daşları;
- Sumqayıt və Lənkəran sahilləri;
- Çilov və Qum adaları;
- Bakı və Xaçmaz sahilləri;

485 Xəzərin səviyyə tərəddüdünün başlıca səbəbləri:

- tektonik proseslər və çirklənmə;
- iqlim və tektonik proseslər ;
- zəlzələlər;
- çirklənmə;
- sürüşmələr;

486 Xəzər daha çox çirklənmişdir?

- duzlar və turşularla ;
- metallurgiya sənaye çirkab suları ilə;

- məişət çikab suları ilə;
- mikroelementlərlə;
- karbohidrogenlərlə;

487 Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri hansılardır?

- civə və qurğuşun;
- mis və molibden;
- radioaktiv tullantılar;
- neft məhsulları;
- makroelementlər;

488 Kür çayı daha çox çirklənir?

- suvarmadan qayıdan sularla;
- neft məhsulları və üzvü birləşmələrlə;
- kimyəvi aktiv maddələrlə;
- səthi aktiv maddələrlə;
- radioaktiv tullantılarla;

489 Araz çayı ən çox çirklənir?

- civə və arsenlə;
- mis və molibdenlə;
- üzvü birləşmələrlə;
- neft məhsulları ilə;
- mikroelementlərlə;

490 Azərbaycan tranzit çaylarının çirklənmə səbəbləri:

- doğru cavab yoxdur;
- qonşu ölkələrin sənaye və məişət çirkəbləri;
- qonşu ölkələrdə sulardan səmərəsiz istifadə;
- kənd təsərrüfatının inkişafı;
- qonşu ölkələrdə təmizləyici qurubulardan səmərəli istifadə;

491 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindən deyil:

- təmizləyici qurğuların azlığı;
- kənd təsərrüfatının inkişafı;
- kommunal-məişət çirkəbləri;
- sənayenin inkişafı;
- şəhərlərin inkişafı;

492 Azərbaycanda atmosferin çirklənmə səbəblərindən deyil:

- ekoloji normaların nəzərə alınmaması;
- qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- köhnə avtomobillər;
- köhnəlmiş texnologiyalar;
- təmizləyici qurğuların zəif tətbiqi;

493 Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- su nəqliyyatı.
- neft sənayesi
- yeyinti sənayesi;
- yüngül sənaye;
- tikij-trikotaj istehsalı;

494 Azərbaycanda ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- tektonik proseslər və eroziya.
- palçıq vulkanları və zəlzələlər;
- aşınmalar;
- radioaktiv elementlərin parçalanması;
- sürüşmələr;

495 Məhdud inkişaf nəzəriyyəsinin irəli sürülməsinin əsas səbəbi:

- torpaqların məhdudluğu
- ekoloji tədbirlərə maliyyə resurslarının daha çox artması
- resurslardan istifadənin artması
- qlobal çirklənmə
- meşələrin qırılması

496 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrə aid deyil:

- istilik
- atmosfer sirkulyasiyası
- elektromaqnit
- fiziki çirklənmə
- radiasiya

497 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrə aiddir:

- mədəniyyət mərkəzləri
- sənaye tullantıları
- səhiyyə mərkəzləri
- kənd təsərrüfatı tullantıları
- tikintilər

498 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələr hansılardır?

- əhəlinin milli tərkibi
- kommunal-məişət
- atmosferin çirklənməsi
- əhəli sıxlığı
- suyun çatışmamazlığı

499 İnsan sağlamlığına işsizliyin təsiri:

- fiziki, mənəvi
- maddi, mənəvi
- təsiri yoxdur
- siyasi, mənəvi
- fizioloji

500 İşsizlər daha çox hansı bölgələrdədirlər?

- Yeni Zelandiya və Okeaniya
- Asiya və Afrika
- Amerika və Avropa
- Avropa və Asiya
- Avstraliya

501 Şəhər yaşayış ərazilərində yaradılmalıdır:

- yarımşəhra bitkiləri

- meşə tipli parklar
- botanika bağları
- geniş küçələr
- küçə kənarı ağaclar

502 Şəhər yaşayış ərazilərində yaradılmalıdır:

- əhalinin köçürülməsi
- təbiət parkları
- nəqliyyat bazaları
- sənaye müəssisələri
- sıx binalar

503 Urbanizasiya anlayışı:

- kəndlərin çoxalması
- şəhər əhalisinin artması, təsərrüfatın böyüməsi
- şəhərin kiçilməsi
- şəhər
- əhalinin azalması

504 Əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- dövlətin iqtisadi siyasəti ilə
- demoqrafik partlayışda

505 Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkləndirir?

- məişət sənaye tullantıları
- dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları
- avtomobil sənayesi tullantıları
- neft sənayesi tullantıları
- İES-nin tullantıları

506 Urbanizasiya hansı göstərici ilə ölçülür?

- ETİ-nin səviyyəsi ilə
- şəhər əhalisinin xüsusi çəkisi ilə
- miqrasiyanın həcmi ilə
- Kənd əhalisinin xüsusi çəkisi ilə
- əhalinin peşə səviyyəsi ilə

507 Meqalopolis nədir?

- iri şəhərlər
- iri şəhər aqlomerasiyalarının əhalisinin, ərazilərinin eninə, dərininə, uzununa artaraq bir-biri ilə birləşməsi.
- aqlomerasiya
- super şəhər
- konqlomerat

508 Əhali artımında «demoqrafik böhran» hansı ölkələr üçün səciyyəvidir?

- Avstraliya və Okeaniya
- İEO
- Mərkəzi Amerika
- Şimali Amerika

Qərbi Asiya

509 Əhalinin təbii artımında «demoqrafik partlayış» hansı qrup ölkələr üçün xarakterikdir?

- Avstraliya və Okeaniya
 IOÖ
 aralıq ölkələr
 IEÖ
 orta inkişaf etmiş

510 Orta yaş həddi ən çox olan hansı dövləti tanıyırsınız?

- Hindistan
 Yaponiya
 Çin
 İtaliya
 Kanada

511 Əhalinin hansı qrupu fəal əhali hesab edilir?

- kişilər
 işləyənlər
 işləməyənlər
 işləmək istəyənlər
 qadınlar

512 Əmək ehtiyatları nədir?

- fəal əhali
 işləməyənlər
 aktiv əhali
 əmək qabiliyyətli
 işləyənlər

513 Əhalinin ən çox təbii artımı hansı qrup ölkələr üçün xarakterikdir?

- orta inkişaf etmiş
 inkişafda olan
 çox inkişaf etmiş
 inkişaf etmiş
 yüksək inkişaf etmiş

514 Şəhərlərin yaranma səbəbləri:

- şəhər mühitinin münbitliyi
 sənətkarlıq və ticarət
 yaxşı şəraitin olması
 əhalinin yaşayış yerləri
 kənd təsərrüfatının inkişafı

515 Suburbanizasiya nədir?

- urbanizasiya
 şəhər aqlomerasiyası
 iri şəhərlər
 kənd yaşayış məskənləri
 kənd və qəsəbələr

516 Əhalinin yerləşməsinin təsərrüfata təsiri:

- əhalini əmək vərdişlərinə öyrədir
- təsərrüfatın inkişafını müəyyən edir
- təsərrüfata mənfi təsir edir
- təsərrüfatın sahələrini təmzidləyir
- təsərrüfata müsbət təsir edir

517 İmmiqrasiya prosesi nədir?

- iri şəhərlərdir
- əhalinin ölkəyə gəlməsidir
- əhalinin məskunlaşmasıdır
- əhalinin ölkədən getməsidir
- meqalopolislərdir

518 Emiqrasiya nədir?

- aqlomerasiyadır
- əhalinin ölkədən başqa yerə getməsidir
- əhalinin işlə təminatıdır
- əhalinin ölkəyə gəlməsidir
- əhalinin sıxlığıdır

519 Miqrasiya nədir?

- urbanizasiyadır
- əhalinin yer dəyişməsidir
- əhalinin artmasıdır
- əhalinin azalmasıdır
- əhalinin sıxlığıdır

520 Sərt təbii şəraitdə əhalinin yerləşməsi:

- təbii şərait təsir etmir
- sıxlıq azdır
- əhali yaşamır
- sıxlıq çoxdur
- əhali işləmir

521 Qurunun neçə % sahəsində əhali yaşamır?

- 0.2
- 0.15
- 0.3
- 0.4
- 0.25

522 Dünya əhalisinin orta sıxlığı nə qədərdir?

- hər km² 15 nəfər
- hər km² 42 nəfər
- hər km² 35 nəfər
- hər km² 30 nəfər
- hər km² 28 nəfər

523 Əhalinin yerləşməsinə təsir edən amillər:

- iqtisadiyyatın inkişafı
- sosial-iqtisadi şərait
- yerləşmə arealı

- təbii şərait
- siyasi vəziyyət

524 Əhalinin yerləşməsinə təsir edən amillər:

- miqrasiyalar
- demoqrafik vəziyyəti
- əhalinin vərdişi
- əhalinin strukturu
- tarixi ənənəsi

525 Əhalinin yerləşməsinə təsir edən amillər:

- əhalinin yaşı
- əhalinin sosial vəziyyəti
- təbii şərait, təbii ehtiyatlar
- əhalinin irqi
- urbanizasiya səviyyəsi

526 D.Dokuçayevin xidmətləri hansı elmin inkişafında böyükdür?

- Kimya
- Əhali və sosioloji ekologiya
- Tarix
- İqtisadi coğrafiya
- Biologiya

527 Hansı elm «Ümumi ekologiya» elminin davamı hesab olunur?

- ƏMM və əhalinin sağlamlığı
- Əhali və sosioloji ekologiya
- Biologiy
- Təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatı
- İqtisadi coğrafiya

528 Şəhərlərin yaranma səbəbləri:

- şəhər mühitinin münbitliyi
- sənətkarlıq və ticarət
- yaxşı şəraitin olması
- əhalinin yaşayış yerləri
- kənd təsərrüfatının inkişafı

529 Suburbanizasiya nədir?

- urbanizasiya
- şəhər aqlomerasiyası
- iri şəhərlər
- kənd yaşayış məskənləri
- kənd və qəsəbələr

530 Əhalinin yerləşməsinin təsərrüfata təsiri:

- əhalini əmək vərdişlərinə öyrədir
- təsərrüfatın inkişafını müəyyən edir
- təsərrüfata mənfi təsir edir
- təsərrüfatın sahələrini tənzimləyir
- təsərrüfata müsbət təsir edir

531 İmmiqrasiya prosesi nədir?

- iri şəhərlərdir
- meqalopolislərdir
- əhalinin ölkəyə gəlməsidir
- əhalinin ölkədən getməsidir
- əhalinin məskunlaşmasıdır

532 Emiqrasiya nədir?

- aqlomerasiyadır
- əhalinin ölkədən başqa yerə getməsidir
- əhalinin işlə təminatıdır
- əhalinin ölkəyə gəlməsidir
- əhalinin sıxlığıdır

533 Miqrasiya nədir?

- Urbanizasiyadır
- əhalinin yer dəyişməsidir
- əhalinin artmasıdır
- əhalinin azalmasıdır
- əhalinin sıxlığıdır

534 Fəal əhali kimdir?

- əhalinin az qismi
- əmək qabiliyyətli, çalışan
- ağır işlərdə işləyən
- yaşı 18-dən çox olan
- qadın işçi qüvvəsi

535 Əhalinin təbii artımı nə ilə ölçülür?

- təbii artım hesablanır
- doğum və ölüm arasındakı fərqlə
- şəhərlərdə yerləşməsi ilə
- əhalinin sayı ilə
- mütləq artımla

536 Əhalinin sayının artımı nədən asılıdır?

- təbii şəraitdən
- onun həyat şəraitindən
- cəhalinin yerləşməsindən
- dövlətin qanunlarından
- sayının dəyişməsindən

537 Demografiya elmi nəyi öyrənir?

- şəhər, kənd əhalisini
- əhalinin sayını, təbii artımını
- sıxlıq və yerləşməsini
- əhalinin miqrasiyası
- qadın, kişi nisbətini

538 Ekoloji tarazlığın pozulmasının əsas səbəbi?

- sənaye şəhərlərinin sayının artması

- elmi – texniki tərəqqi
- təbii fəlakətlər
- əhali sayının artımı
- antropogen təsirlər

539 Ağır və zərərli iş şəraitində baş verən xəstəliklər necə xəstəlik adlanır?

- sümük xəstəlikləri adlanır
- peşə xəstəliklər adlanır
- dəri xəstəlikləri adlanır
- göz xəstəlikləri adlanır
- sinir xəstəlikləri adlanır

540 Əhalinin siyahıya alınması neçə ildə bir aparılır?

- nə vaxt ehtiyac olarsa;
- 5 və ya 10;
- 15 və ya 20;
- 10 və ya 15;
- 8 və ya 13;

541 Əhalini öyrənən elm hansıdır?

- ekologiya;
- demoqrafiya;
- iqtisadi coğrafiya;
- biologiya;
- əhali və sosial ekologiya;

542 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?

- düğrücavab yoxdur
- qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
- mexaniki və üzvü dövretmə
- kimyəvi və fiziki dövretmə
- geoloji və fiziki dövretmə

543 Biosferin başlıca xüsusiyyətlərindəndir? 1. mərkəzləşdirilmiş sistem; 2. qapalı sistem; 3. açıq sistem; 4.müxtəliflik; 5çoxsahəlilik 6. dövrü sistem.

- 4,5,6
- 1,3,4
- 2,3,5
- 1,3,6
- 3,4,5

544 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
- bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
- heyvandarlığın intensiv inkişafı

545 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- proporsionallıq qanunu
- minimum qanunu
- planlı inkişaf qanunu

- maksimum qanunu
- səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu

546 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- sənaye və məişət tullantıları
- ətraf mühitin antropogen faktoru
- ətraf mühitin abiotik faktoru
- ətraf mühitin biotik faktoru
- biosferin dəyişilməsi

547 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- texnogen faktorlar
- yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- atmosferin vəziyyəti
- su hövzələrinin təsiri
- sirkulyasiya prosesi

548 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- doğru cavab yoxdu
- reduzent və dövrü
- biosenoz və biotop
- produsent və dayanaqlı
- təbii və antropogen

549 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- doğru cavab yoxdur
- təbii və antropogen
- davamlı və dəyişkən
- süni və mədəni
- uzunömürlü və dayanıqlı

550 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- doğru cavab yoxdur
- fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- uzunömürlü populyasiya olması
- populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı

551 Ekoloqiyada elementar vahid nədir?

- doğru cavab yoxdur
- fərdin populyasiyasıdır
- biotik birlikdir
- həyat dalğasıdır
- biokütlədir

552 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
- hidrosfer və bakteriyalar
- doğru cavab yoxdur
- bitki və heyvanat aləmi
- litosfer və dünya okeanı

553 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvü maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- tənəffüs
- nəfəsalma
- ayrılma
- birləşmə
- nəfəsvermə

554 Ekosistemdə oksigenin dövrünü əlaqədardır?

- doğru cavab yoxdur
- kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
- atmosfer və hidrosferlə
- ozon və hidrogenlə
- fotosintez və tənəffüslə

555 Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- doğru cavab yoxdur
- dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə

556 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- homeostazm
- antrostazm
- biostazm
- neostazm

557 Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- 1967-ci ildə K.Mrakov
- 1910-cu ildə V.Şelferd
- 1980-cı ildə A.Monçadski
- 1840-cı ildə U.Libex
- 1958-ci ildə V.Pimental

558 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- faktor deyil
- ətraf mühitin biotik faktoru
- antropogen faktoru
- mühitin abiotik faktoru
- xarici mühitə alışma faktoru

559 İonlaşdırıcı şüaların mənbəyi nədir?

- mənbəyi məlum deyil
- radioaktiv maddələr və kosmik şüalar
- üzvi maddələrin dövriyyəsi
- günəşdən gələn istilik
- ətraf mühitin temperaturu

560 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- cansız təbiət faktoru
- temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- çirklənmə əmsalı

561 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ətraf mühitin çirklənməsi.
- canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
- istehsalə təsir göstərən amillər
- canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- biosferin vəziyyəti

562 Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- doğru cavab yoxdur
- dövretmə surəti və dövr vaxtı ilə
- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə

563 Ən böyük və davamlı ekosistem?

- coğrafi mühitdir
- geosferdir
- atmosferdir
- biosferdir
- hidrosferdir

564 Atmosfer,yerüstü sular,okeanlar,dənizlər,yeraltı sular,kriosfera nəyə aid edilir?

- okeanlar və dənizlər.
- monitorinqin obyektinə
- atmosfer, yeraltı sular.
- yerüstü sular, okeanlar
- atmosfer, kriosfera

565 Təbii və antropogen təsirdən ətraf mühitdə baş vermiş dəyişikliklərə nəzarət nə adlanır?

- fiziki monitorinqidir.
- qlobal monitorinqidir
- qısa müddətli monitorinqidir.
- biosferin kompleks monitorinqi
- biosferin kompleks monitorinqidir.

566 Biogeosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- doğru cavab yoxdur
- dövrü sistem faktorudur
- məkan faktorudur
- trofik faktordur
- zaman faktorudur

567 Təbiətlə cəmiyyət arasında əlaqənin 1-ci mərhələsi hansıdır?

- Əmək ehtiyatlarının mövcudluğu.
- İqlim göstəriciləri.
- Çay şəbəkəsi.

- Təbii ehtiyatların hasilatı.
- Təbii ehtiyatların emalı.

568 Ən böyük və davamlı ekosistem?

- coğrafi mühitdir
- geosferdir
- atmosferdir
- biosferdir
- hidrosferdir

569 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- Y.Odum
- C.Xarçinski
- K.Uatt
- A.Tensli
- L.Libix

570 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ekosistem
- biosenoz
- populyasiya
- ekotop
- biosfer

571 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- torpağın humus qatı
- metamorfik süxurlar
- kimyəvi süxurlar
- dağ süxurları və digər çöküntülər
- dəniz və çay suları

572 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- doğru cavab yoxdur
- qlobal soyuqlaşmaya
- oksigen miqdarının azalmasına
- dövretmə sisteminin pozulmasına
- «pamik» effektinin yaranmasına

573 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- əhəmiyyəti yoxdur
- təbiətin proseslərinə mane olur
- elmin inkişafını təmin edir
- fotosintez prosesini yaradır
- istilik enerjisi mənbəyi deyil

574 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- Nesbit və Eburdin
- Vernandski və Naumov
- Odum və Rulye
- Toyer de Şarden və Lerua
- doğru cavab yoxdur

575 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- biogen elementlərin dövretməsi
- mikroelementlərin dövretməsi
- birləşmələrin dövretməsi
- geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi

576 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- doğru cavab yoxdur
- qeoloji və bioloji
- biokimyəvi və hidroloji
- təbii və antropogen
- kimyəvi və qeokimyəvi

577 Noosfera termini hansı mənada işlənilir?

- dövrənış tərzi, mənəviyyat
- həyat tərzi, əxlaq, mədəniyyət
- yaşayış mühiti, məskun sahəsi
- doğru savab yoxdur
- ağıl, düşüncə, idrak

578 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdü?

- fransız alimləri
- V.İ.Vernadski
- A.P.Vinoqradov
- D.P.Marş
- alman alimləri

579 Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- fauna və floranın yayıldığı sahə
- hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə
- biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.

580 Neobiosfer adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- hazırda canlı orqanizmlərin mövcud oldubü sahə
- bitkilərin mövcud olduğu sahə
- canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
- heyvanların mövcud olduğu sahə

581 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- Dokuçayev
- Vernadski
- Naumov
- İzrael
- Odum

582 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- Dokuçayev, 1898-ci ildə
- Zyuss, 1875-ct ildə
- Vernadski, 1861-ci ildə
- Lamark, 1870-ci ildə
- Odum, 1860-ci ildə

583 Biosfer nədir?

- torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir
- canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir
- heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir

584 Obyektə təsir edən mühit necə adlanır?

- İnfrastruktur
- ətraf mühit
- İqlim mühiti
- Sənaye qovşaqları
- Sosial mühit.

585 Ətraf mühit nədir?

- İnfrastruktur
- Obyektə təsir edən mühit.
- İqlim mühiti.
- Sənaye qovşaqları.
- Sosial mühit.

586 Biosferdə baş verən maddələr mübadiləsinin əsas mənbəyi nədir?

- temperatu və təzyiq
- günəş radiasiyası
- kondensasiya prosesi
- biogeokimyəvi dövran
- geoloji dövran

587 Canlıların fəaliyyətinin Yer qabığının dəyişməsində əsas amil olduğunu sübut edən V.İ. Vernadski hansı təlimi yaratmışdır ?

- kimyəvi və fiziki-kimyəvi hadisələr təlimi
- canlı orqanizmlərin geoloji rolu təlimi
- Günəş enerjisinin bərabər paylanması təlimi
- təbii faktorların
- sansız faktorların təsiri təlimi

588 Təbiətin təkamülü prosesində əmələ gəlmiş sistem necə adlanır ?

- xarici ekosistem
- təbii ekosistem
- daxili ekosistem
- antropogen ekosistem
- bioloji ekosistem

589 Ekologiya elminin nəticələri əsasən hansı sahələrdə tətbiq edilir?

- meteorologiya və iqlimşünaslıqda, yeyinti sənayesində
- təbiəti mühafizədə, kənd təsərrüfatında və sənayedə

- aerokosmik tədqiqatlarda, arxeoloji qazıntılarda
- iqtisadiyyatın tənzimlənməsində, tibb sahəsində
- mühəndis işlərində, inşaat layihələrinin hazırlanmasında

590 Ekologiyanın hansı sahəsi onu əhatə edən ətraf mühitin saxlanılması, qorunması və keyfiyyətə yaxşılaşdırılması üsullarını öyrənməkdən ibarətdir?

- insan ekologiyası
- analogi ekologiya
- tətbiqi ekologiya
- orqanizmlərin morfoloqiyası
- tibbi ekologiya

591 V.İ.Vernadskinin «Sabitlik qanunu» və «Təbii sistemin onu əhatə edən mühitin hesabına inkişaf qanununa» müvafiq qəlon təlimi hansıdır?

- bioloji dövrən zamanı hər şey təkrarlanmalıdır
- hər şey harasa yox olmalıdır
- biosenoqlar sürətlə inkişaf etməlidir
- hər bir canlı olduğu kimi yenidən yaranır
- canlılar ekoloji problemləri aradan qaldırmalıdır

592 V.İ.Vernadskinin hansı qanunu «Daxili dinamik tarazlıq qanunu» ilə sıx əlaqədardır?

- geoloji kəmiyyətlər qanunu
- atomların biogen miqrasiyası qanunu
- təbii sistemlərin inkişaf qanunu
- sabitlik qanunu
- ümumi biosfer qanunu

593 V.İ.Vernadskinin «canlı maddələrdə fiziki-kimyəvi proseslərin vəhdəti» fikri hansı qanununa aiddir?

- ətraf mühitin asılılıq qanunu
- elementlərin yerdəyişməsi qanunu
- analogi ekologiya qanunu
- ekosistemlərdə həyat qanunu
- ümumi biosfer qanunu

594 Biosferdə canlı orqanizmlərdə ətraf mühitin maddələr mübadiləsi hansı proseslə əlaqədardır?

- abissal çökəkliklərdə canlıların artması ilə
- populyasiyaların məhv olması ilə
- bioloji proseslərin sürətlənməsi ilə
- kimyəvi elementlərin yerdəyişməsi ilə
- yerin daxilindəki temperaturun dəyişməsi ilə

595 Hansı obyektlərdə baş verən qəzalar zamanı ətraf mühitdə kiçik dəyişikliklər olur?

- Kommunal sahələrdə
- Məişət obyektlərində
- Karxanalarda
- Kimya obyektlərində
- Kiçik müəssisələrdə

596 Kimya obyektlərində hansı formada qəzalar baş verə bilər?

- ən böyük və orta ağır qəzalar
- yüngül qəzalar
- orta ağır qəzalar

- ən böyük və ağır qəzalar
- ağır qəzalar

597 İnsanın yeni şəraitdəki kosmosdaki yeni şəraitə uyğunlaşdıqdan sonra əvvəlki bacarığının bərpa edilməsi prosesi necə adlanır?

- deataptasiya
- desinxrinoz
- tibbi intervensiya
- simbiot şərait
- readaptasiya

598 Biosistemləri yaradan əsas komponentlər hansılardır?

- ekotip amilləri
- biosenozlar
- biotoplar
- biotik və abiotik amillər
- təkamül prosesləri

599 Biosferdə bas verən hansı proses üçün təxminən 5%-ə qədər enerji sərf olunur ?

- elementlərin çevrilməsi
- maddələr mübadiləsi
- vulkanizm
- buxarlanma
- fotosintez

600 Yalnız biosfer daxilində tamamlanan dövrən hansıdır ?

- böyük bioloji dövrən
- böyük su dövrənı
- ayrı-ayrı maddələrin dövrənı
- biogeokimyəvi dövrən
- radiaktiv elementlərin dövrənı

601 Maddələrin böyük dövrənı hansılər zamanı baş verir ?

- antropogen təsirlər və sənayenin inkişafı
- çay şəbəkəsinin sıxlığı və yüksək təzyiqin
- günəş enerjisi ilə yerin dərinlik enerjisinin
- yerin cazibə qüvvəsi və su dövrənı
- hava axınları və yüksək temperaturun